

INVĂȚĂTORUL

ORGANIZAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ, REVISTĂ PEDAGOGICĂ
CĂ ȘOCIALĂ

Redacția: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 89. — Administrația: Strada Dorobanților No. 66.

CUPRINSUL:

„Incultura“ învățătorimii	... G. Almășianu	Sufletul (Spiritul)	... Stan Dragnea
Reforma învățământului	... * * *	Apelul A. S. R. Principesa	Elena
Școala Normală	... Victor Lazăr	Învățătorii și Știința neamului.	N. Iorga
Școala sub bolșevici	... A. Buteanu	Decalogul unui învățător	... E. E.
Perfecționarea culturii învățătorului	... I. Nisipeanu	Educația socială	... * * *
Casa corpului didactic	... V. Lazăr		

Cronică. — Recenzii — Însemnări.

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
— REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ. —

Administrator: EM. EREMIE

Apare la 1 și la 15 ale lunii.

Redactor: MIHAIL DRAGOȘ

Redacția: Cluj - Cal. Reg. Ferdinand 89. — Administrația: Str. Dorobanților No. 66. - Cluj.

„Incultura” învățătorimii

— In jurul discuțiilor urmate la Congresul profesorilor secundari ținut în Cluj —

În zilele de 16, 17 și 18 Ian. a. c. profesorii secundari din întreaga țară, după cum e în deobște cunoscut, au ținut un mare congres în orașul Cluj. Congresul a fost așteptat și urmărit cu un interes deosebit de toată lumea care vede în școală pe unicul și cel mai important mijloc de regenerare și îndreptare a vieții, a felului de gândire și simțire a societății din zilele noastre.

Problemele ce aveau să fie dezbătute și analizate în această mare întrunire a corpului didactic secundar, erau lucruri și reforme solicitate de împrejurările de astăzi în viața școlară. Școala este viața și viața este o școală. Viața actuală prezentându-ni-se cu totul în altă formă, sub alte aspecte, plină cu alte dorinți, lipsuri și trebuinți de cât cea dinainte, prin urmare și școala necesită de interesul acestei vieți trebuie să-și ia un alt avânt, apucând în direcții până acum necunoscute.

În congres, noile reforme școlare ce se pretind pe terenul învățământului secundar au fost tratate cu toată seriozitatea. Și dacă în unele direcții nu s'au dat soluții de o perfectă coordonare cu împrejurările și necesitățile actuale, aceasta în mare parte se poate atribui mentalității specificice (conservatoare) a unor congresiști, cari, neluându-și sarcina să studieze mai de aproape și mai aprofundat rostul diferitelor tipuri de școli secundare aflate în pro-

vincille cari compun azi țara noastră, cu structură, tradiții și influențe culturale și școlare și mai diferite, au socotit mai util să nu facă un salt prea mare de la vechiul făgaș.

Hotărârile ce s'au luat, soluțiile la cari s'a ajuns, au fost mai pe larg raportate în ziarele de toate nuanțele.

Pe noi învățătorimea, congrese de felul acestui despre care vorbim ne interesează foarte de aproape din mai multe considerațiuni.

Prima considerațiune ar fi aceea, că noi în învățământul secundar vedem continuitatea de dezvoltare a învățământului primar. Apoi în învățământul secundar, după puțințele și stările de astăzi, privind problema dintr'o latură, noi găsim etapa de pregătire și formare a dascălului însuși, care are să fie sufletul și puterea prin care se manifestă și dăinuiește învățământul primar. În congresul în chestiune însă, cu problema școlii normale, (care face parte din școlile cu caracter secundar) nu s'au prea ocupat participanții, dar au răsunit alte accente și s'au spus alte vorbe cu referință la învățatori, vorbe pe care învățătorimea cu durere și cu profund regret le ia la cunoștință. În acest congres s'a discutat foarte puțin chestia admiterii absolvenților de școlii normale în universități. Ba, în această discuție, oratorii, pe rând, și-au manifestat regretele pentru acest drept acordat tagmei dască-

lești. Mai mult, au fost unii cari au caracterizat pe învățător, ca pe unul ce zace într'o complectă ignoranță („Învățătorii n'au mai multă cunoștință de cât un absolvent de șase clase primare“). Felul acesta de a gândi și mai ales de a vorbi în plin congres, cu drept cuvânt îl putem considera ca o batjocură la adresa tagmei noastre. Și ne doare mai ales atunci când batjocura ne vine de la aceia cari, ca și noi, au același rost în statul acesta.

Și dacă am ajuns până aci, să arătăm în câteva cuvinte cât de pe nedrept este protestat accesul învățătorilor la universitate, și că aceia cari consideră pe învățători cu o sferă de cunoștinți așa de redusă își dau singuri un brevet de incapacitate căci doar profesorii secundari sunt aceia cari educă și pregătesc pe învățător. Dacă învățătorii nu posedă decât cunoștințele a cel mult „șase clase primare“ aceasta nu înseamnă decât că profesorii secundari prin mâna cărora au trecut învățătorii, nu și-au făcut nici datoria de luminători ai elevilor lor și nici datoria de agenți plătiți de stat pentru controlarea severă a celor cari absolv o școală, ca cea normală.

Dar protestarea împotriva dreptului învățătorilor de a urma cursurile universitare este și o imoralitate. Orice individ are nu numai dreptul dar chiar și datoria de a lucra pentru ridicarea și perfecționarea lui morală și intelectuală. Cu atât mai mult revine acest drept și această datorie unei tagme de oameni care are menirea per eminentiam să muncească pentru ridicarea și perfecționarea culturală a masselor populare. Învățătorimea noastră își are o viață a sa și'n această viață, o evoluție a sa. Dreptul ca absolvenții școalelor normale să poată urma la universitate s'a primit ca un corolar al unor lungi și grele eforturi ale tagmei dascălești. Pentru acest drept, învățătorimea a așteptat, a suferit și a luptat mult. Nu e aci locul să facem istoricul acestor eforturi. Dovadă sunt adunările noastre regionale, congresele noastre generale, nemunăratele articole publicate prin ziarele și toate revistele învățătorești, etc. etc. Vechiul nostru desiderat era așa de drept, se impunea cu o logică atât de categorică. Înscut nesatisfacerea lui ar fi

însemnat nu numai o nedreptate față de o întreagă categorie de oameni dar și o enormă greșală făcută în chiar detrimentul neamului.

Dreptul nostru câștigat, nu poate prejudicia nimănui credem. Acel care se ridică contra unui drept atât de elementar, atât de folositor chiar societății, acela nu dă dovadă, decât că e un om mic la suflet, nedemn și de titlul lui și de locul lui în societate.

Cele petrecute la congresul profesoriilor secundari în această chestie, ar putea fără îndoială jigni învățătorimea, dacă n'am avea ferma convingere, că aceasta nu e părerea întregului corp profesoral secundar, ci doar rătăcirea de un moment a unor oameni cari ne cunosc rău și cari nu și dau încă bine seama de împrejurările în cari trăim și în care trebuie să se dea lupta pentru scoaterea poporului din întunerecul în care zace. Ori cum, conducătorii congresului, cât și profesorii școalelor normale aflători la congres, ar fi trebuit, ca o datorie și față de congres și față de breasla dascălească, să împiedece atacarea învățătorimei. O spunem aceasta în special profesorilor de școli normale, cărora se adresa în primul rând insulta inculturii învățătorilor.

Făcând toate aceste observații asupra felului cum au decurs discuțiile atingătoare pe învățători, în congresul profesoriilor secundari din Cluj, nu vreau să atac pe nimeni. Era însă necesar ca învățătorii să știe cum sunt priviți de către unii dintre colegii lor mai mari pentru a ști să tragă învățămintele logice. Am fost și sunt de părere că dată fiind lupta uriașă pe care fiecare dascăl al neamului trebuie s'o ducă pentru scoaterea poporului din noaptea analifabetismului, și dată fiind mai ales împrejurările în care această luptă trebuie dusă, orice ceartă și disensiune în sânul tagmei dascălești, nu poate decât strica și prestigiului tagmei și scopului urmărit. Și mi place să sper, că acest adevăr va pătrunde cu mai multă claritate și în mințile celor câțiva rătăciți, cari își vor da înfârșit seama că luptele din mijlocul nostru ar constitui un lux pe care în împrejurările actuale nu ni'l putem încă permite.

Gavril Almăștenu inv.

Reforma învățământului

Câteva puncte principale din proiectul de reformă și unificare a învățământului

Proiectata reformă a învățământului a ocazionat în toată presa de la noi, discuții pasionate, bazate de cele mai multe ori pe presupuneri cu desăvârșire neîntemeiate. În rândurile de mai la vale, dăm o serie de puncte principale din proiectul de reformă școlară, așa cum ele ne-au fost comunicate de către o persoană oficială, în măsură de a cunoaște bine atât proiectul, cât și intențiile celor care studiază și alcătuiesc această reformă.

Școlile primare

În proiectul de reformă școlară făcut de guvernul actual în ceea ce privește școlile primare, cele dela sate în special, se prevăd următoarele:

Se ia de bază a sistemului de învățământ primar-rural învățământul de 7 clase.

Dintre acestea, 4 ani sunt absolut obligatorii pentru toți copiii cari au împlinit 7 ani (nu 6 cum a fost și este până acum în Ardeal). După terminarea acestor 4 ani, copiii cari vor să continue studiul mai departe, pot trece la liceu.

Cei cari nu vor aceasta din diferite motive, sunt obligați să mai facă încă 3 ani la școala primară.

În ceea ce privește cursul secundar, sistemul de învățământ va fi tot de 7 clase.

Dintre acestea, primii 3 ani — cursul inferior — vor avea exact același program analitic și la școlile normale, medii, licee, și la școlile comerciale.

Marele avantaj ce 'i prezintă pentru elevi acest fapt, este acela că se dă posibilitate elevilor să 'și aleagă cariera după ce toate facultățile mintale le sunt complect dezvoltate și după ce părinții și profesorii au putut constata vocațiunea elevilor.

Până acum elevii cari terminau cele 4 clase primare erau obligați, dacă voiau și dacă aveau posibilitatea materială să 'și continue studiile, să se hotărască imediat asupra carierei. Hotărârea aceasta era în zădărnici majoritatea a cazurilor, prematură și greșită.

Mai târziu, când elevii începeau să 'și dea mai bine seama de vocațiunea lor, atunci numai observau greșala ce o făcuseră în alegerea carierei lor și 'și cereau mutarea de la o școală la alta, pentru admiterea căreia era nevoie deseori de examene de diferență care nici odată nu erau destul de serioase.

Prin reforma școlară hotărâtă și care prevede ca punct principal unificarea cursului inferior (primii 3 ani) a tuturor școlilor secundare, elevii pot trece dela o școală la alta fără nici un examen de diferență, pentru că programul analitic al tuturor acestor școli va fi unificat. Astfel alegerea carierelor nu va mai fi prematură și nici greșită pentru că va fi făcută în perfectă cunoștință a vocațiunii și ia pregătirii fiecărui.

Un alt avantaj al acestui punct din proiectul

de reformă școlară, punct care prevede unificarea programului analitic la cursul inferior al tuturor școlilor secundare este acela că gimnaziile se vor reduce la 3 ani, intensificându-se programul de învățământ.

Prin aceasta toți acei cari au absolvit gimnaziul, pe lângă că au câștigat un an, pe lângă că pot trece fără nici un examen de diferență la orice școală superioară, dar mai au avantajul că în caz când n'ar mai dori să 'și continue studiile, pot intra ca funcționari cu un an mai curând și prin urmare să 'și poată asigura mai repede existența.

Cursul superior la școlile secundare

Cursul superior la toate școlile secundare (licee, școli normale superioare, școli de meserii superioare, etc.) a fost fixat la patru ani cu un program analitic mult mai bine întocmit, cu un caracter mai practic, cu mai puțină teorie sterilă și cu un caracter național mult mai pronunțat.

Așa de exemplu, în cursul inferior, clasele I și II, vor avea în fiecare zi câte o oră de limba română. În același timp se va da o deosebită importanță limbii latine, geografiei și istoriei naționale.

În cursul superior se vor introduce disertațiile obligatorii în clasa VI și VII, disertații cu subiecte de cultură generală.

Se va introduce apoi, tot în cursul superior, obligația pentru toți elevii ca în fiecare trimestru să citească un anumit număr de cărți din literatura românească și să facă câte o dare de seamă cu aprecieri personale, în scris, asupra tuturor cărților citite.

Aceste dări de seamă vor fi citite în fața profesorilor și a celorlalți elevi în sălile de lectură unde toți cei de față vor antrena discuții și aprecieri asupra lucrării.

Odată terminat liceul (7 clase) elevii cari vor dori să 'și continue studiile la Universitate vor fi obligați să mai facă un an de pregătire la Universitate iar după terminarea și a acestui an pregătitor, elevul va putea fi admis ca student universitar la una sau alta dintre facultăți. Cu sistemul acesta fiecare absolvent al liceului s'a putut convinge de vocațiunile lui și atunci când după anul pregătitor dela Universitate își va alege definitiv cariera, poate avea siguranța că nu va greși.

În rezumat, prin reforma învățământului preconizată de actualul guvern nu se face o reducere a anilor de studii ci pur și simplu o trecere a clasei a opta dela liceu la Universitate ca un preparator, an care va fi ultimul popas al elevului în alegerea definitivă a carierei, popas în care timp elevul are toate posibilitățile să raționeze exact și să se fixeze definitiv.

Pe de altă parte, s'a dat întregului învățământ un caracter național mult mai pronunțat prin intensificarea studiului limbii române, a geografiei și a istoriei naționale.

Școala normală. — Istoria în școala normală. — Instrucția civică.

II.

11. Cu toate că o *colecție de istorii* de-ale popoarelor nu ar constitui o Istorie universală, căci s'ar perde legătura acțiunilor cari trec dela un popor la altul, în școala tot va trebui să ținem mai multă socoteală de principiul etnografic. Pentru Istoria popoarelor vechi e adoptat peste tot; în Istoria evului mediu și a celui nou nu pretutindeni, unde trebuie. Nu e nevoie a predă de pildă Istoria despre începutul unor state ca Suedia, Norvegia, Danemarca, chiar și Rusia încă din evul mediu, unde abia se dau câteva nume. Începuturile acestea se vor da, ca nume, la Istoria lor în evul nou, prezentând astfel o icoană completă a poporului respectiv. De greșala ruperii nepotrivite a istoriei popoarelor suferă Programa în vigoare atât la evul mediu, cât și la cel nou.

12. Istoria se va predă în mod pragmatic în clasele superioare, dacă în cele două inferioare se va adoptă Programa propusă (cu legende și biografii). Metodul biografic nu e potrivit în clasele superioare, ceace nu dispensează pe profesorul de Istorie să producă la elevi respect față de oamenii faptelor mari. Căci oamenii mari sunt de regulă exponenții unor mișcări mari pe cari le conduc. La tot cazul, cuceritorii prin forță brutală trebuie coboriți de pe pedestalul înalt, pe care au fost așezați. Locul acestora trebuie să-l iee cugetătorii, artiștii, inventatorii cei mari. Dintre cei ce s'au distins în războaie vom releva numai pe cei ce au luptat pentru apărarea patriei și a neamului lor.

13. Dată fiind importanța cea mare a *Istoriei Românilor*, acestei trebuie să-i dăm o atențiune specială. Istoria Românilor este pe lângă studiul limbii și literaturii române și al Geografiei României, cel mai bun mijloc pentru a da o educațiune națională, ea având să ne mijlocească știința despre faptele înaintașilor noștri și să producă în sufletul nostru nu numai sentimente, chiar afecte trecătoare de entuziasm și indignare, ci voința fermă de-a lucra până la jertfirea de sine pentru ridicarea și conservarea neamului nostru.

14. În Programa veche, Istoria Românilor avea trei ore în cl. V și o oră în a VI, cu totul patru ore. E prea puțin pentru școala normală, care și la Istoria Românilor are un singur curs sistematic, cursul de legende fiind socotit numai ca o pregătire. La Francezi și la Germani, Istoriei naționale îi sunt rezervate cu mult mai multe ore, mai ales dacă socotim, că în special Francezii fac și la Istoria universală aproape numai Istorie națională, iar Germanii se apropie de ei în privința aceasta. În Germania, în cele nouă clase de liceu se propune Istoria germană

în trei clase, *) afară de aceea și în clasele, în cari e Istoria medie și cea nouă, partea cea mai mare a materiei se referă tot la Istoria germană. Noi nu am jucat în Istoria universală rolul vechiului imperiu roman de națiune germană, așa că locul Istoriei noastre rămâne foarte restrâns acolo. Și din cauza aceasta trebuie să facem Istoriei noastre loc mai mult în școala normală, rezervându-i în clasa a VI-a 2 ore (până la Mihai Viteazul exclusiv), iar în cl. VII-a 3 ore (dela Mihai până azi). În deosebi cei o sută de ani dela revoluția lui Tudor Vladimirescu până în zilele noastre, timpul eforturilor pentru liberarea de stăpâniri străine și formarea statului modern român, trebuie cunoscuți cât mai temeinic și nu tratați în fugă, cum se întâmplă prea adeseori din cauza apropierii sfârșitului de an.

15. Învățătorul trebuie să aibă o icoană întreagă a Istoriei Românilor, de aceea ea va începe cu *Preistoria Daciei*.

16. Istoria Românilor prezintă pentru generațiile cari se ridică acum o importanță cu mult mai mare decât în trecut, în deosebi pentru înuturile *desrobite*.¹⁾

a) În școlile din Ardeal, Istoria Românilor trebuie predată, în unele părți ale ei, și în mod polemic. Decând învață și Români din Ardeal Istorie, sufletul lor a fost îmbăcsit cu o Istorie falsă, care tindea să le arate pe asupritorii lor ca fiind uciși îndreptățiți să conducă și exploateze patria comună. Români erau arătați ca niște venetici suferiți de milă, ei înșiși fără aspirațiuni culturale, ci numai de cele de ordin material. În deosebi viitorii învățători trebuie să știe, că noi suntem de 1800 ani — de fapt și mai vechi ca Daci — băștinașii acestui pământ al Daciei vechi, că noi am lăzuit pădurile conduși de judecii (cneji) noștri, noi am spart țelina și noi ne-am vărsat sângele pentru apărarea Daciei, iar nu străinii cari căutând pâine și pradă s'au împodobit mai târziu cu munca noastră culturală și cu jertfele aduse de noi. Ideia străvechei noastre activități culturale și a jertfelor aduse trebuie mereu accentuată și ilustrată cu fapte istorice din cursul tuturor veacurilor.

b) În cursul istoriei noastre trebuie să arătăm viitorilor învățători toate prigonirile pe cari le-am îndurat dela străinii așezați între noi. Aceasta ca să se țină minte, că străinii ne-au

1) În Prusia de pilda e rezervat un an Istoriei speciale a Prusiei.

2) Bucovina și Basarabia sunt vechi părți ale Moldovei și au stat timp scurt sub stăpânire străină, așa că în privința lor poate fi vorba de istorie deosebită numai pentru timpul mai nou.

fost totdeauna dușmani, apoi ca să-și poată da bine seamă de fericirea unității naționale și să înțeleagă și imensitatea jertfei aduse, pentru liberarea celor robiți, de frații rămași cu organizația lor națională independentă.

c) Să se accentueze că Românii din cele două Principate au fost zidul cel dintăiu de apărare contra invaziunilor turcești și tătărești; după ce a căzut aceasta, zidul al doilea l-au format Românii din Transilvania și Banat și după ce au slăbit și aceștia din cauza asuprii stăpânilor străini, a urmat căderea Ungariei.

d) Să se arate, că influența culturală slavă, maghiară și fanariotă, cu excepțiuni cari erau în afară de preocupările străinilor, nu a contribuit la ridicarea noastră culturală, ci a oprit pentru timp îndelungat dezvoltarea culturii noastre naționale.

e) Mai ales în școlile din Ardeal, Istoria Românilor trebuie să accentueze, nu numai risipit prin diferitele capitole, neîntrerupta unitate sufletească a neamului românesc din Dacia întreagă. Generațiile cari se ridică deacum înainte trebuie să fie crescute în conștiința unității cu atât mai vărtos, cu cât în generația de azi mai sunt, și de o parte și de alta, de cei ce se aseamănă celor purtați de Moise prin pustie ca să piară fără de-a ajunge în Canaan.

f) Și în școlile normale din vechiul Regat trebuie să se dea Istoriei Românilor transilvăneni o atențiune mai mare, nu în firimituri risipite, ci în bucăți bine încheiate, acestea îmbinându-se, când natura faptelor permite, cu Istoria Românilor din Sudul și Estul Carpaților. Dela început avem despre Românii din Transilvania mai multe știri documentate cu privire la organizarea lor politică și socială; afară de aceea învățătorii din întreaga Românie trebuie să aibă cunoștințe sistematice din Istoria tuturor Românilor. În școlile din Ardeal se va ține, pentru câva timp, socoteală mai multă de cele spuse la punctul a) și b). Manualele pot fi deci, în unele privințe deocamdată, deosebite, ceea ce numai o doință de unificare greșită nu ar putea înțelege.

g) Școlile normale ale statului sunt naționale, nu confesionale. De aceea trebuie să evite tot ce ar putea răni conștiința religioasă a celor eterodocși, îndeosebi a fraților greco-catolici. În Istoria Românilor, ca și în cea universală, nu e permis să ne preocupe care părere teologică e cea adevărată.

h) Istoria trebuie să slujască, mai ales azi, și pentru întărirea ideii de putere a neamului asigurând acestuia pentru totdeauna viitorul în statul românesc național. Aceasta nu se poate însă face prin propovăduirea ideilor umanitariste nebulose, nici a ideilor, sub orice firmă menite să slăbească autoritatea statului național și sentimentul dinastic.

17. Să se garanteze libertatea absolută a convingerii științifice a profesorului de istorie,

presupunând însă, că și el predă numai convingeri adevărate în mod științific.

Trecând la *metodul* predării, se va ține seamă de următoarele:

18. Fiecare lecție trebuie făcută, mai mult ca la liceu, după un plan anumit, pe care să-l poată constata și elevii cu ușurință. Normaliștii sunt viitorii învățători și pentru aceștia claritatea, care e condiționată și de un plan, joacă un rol mare în școala normală.

19. Când se începe Istoria unui popor trebuie să se arate mai întâiu baza pe care se desfășoară viața lui istorică: teritoriul, clima, apoi calitățile și cusururile acestui popor.

20. Modul de expunere va fi, pentru evul vechiu, mai mult narativ, tot așa, unde se poate, pentru evul mediu. Aceasta și din considerare la etatea elevilor. În evul nou și modern și la Istoria Românilor, expunerea va fi mai mult pragmatică, elevii putându-și acum da bine seamă de cauzele și urmările faptelor istorice.

21. Profesorul să se ferească de-a da numai afirmațiuni generale fără a le ilustra prin fapte concrete. Pentru ceașta trebuie să-și pregătească fiecare lecție și să dispună și de o bibliotecă istorică, fie și mai modestă. Peste tot, abia dacă este o materie, care să reclame atâta pregătire a lecțiilor ca Istoria, și abia se va găsi profesor conștient, care să fie mulțumit cu pregătirea lor. Profesorul, care se mărginește la textul din manualul elevului, e un simplu fonograf.

22. Din toată expunerea profesorului să izvorască o caldă convingere despre ceea ce spune.

23. Explicările necesare e bine să se dea în cursul predării lecției pentru ca în spiritul elevilor să nu rămână nimic întunecat. Profesorul își poate întrerupe, după trebuință, expunerea prin întrebări, cari au de scop aprofundarea materiei și deprinderea elevului să judece singur urmările unei acțiuni.

24. Cantitatea materiei și timpul, de care dispune profesorul în școala normală, nu permit la Istorie *metodul* *treptelor formale* în întinderea care i-s'a dat până curând în școala primară. De altminteri aplicarea acestui metod a fost urmată de o mare risipă de vorbă, dar mai cu seamă de timp, de aceea a ajuns în desobșnuință, rămânând mai ales pentru lecțiile de paradă. Și în școala normală se anunță însă subiectul lecțiunii și se face, unde e necesar, o introducere pregătitoare. La sfârșitul lecției se va face de către profesor un rezumat cuprinzând faptele și datele principale. Nu ar strică dacă permițând timpul, aceste rezumate, scrise întâiu pe tablă, și-le-ar trece elevii în niște caiete anume, căci le-ar fi de folos la repețiri.

25. E greșit a da sinteze la *începutul* unor secțiuni, căci acelea cuprind numai fraze nefiind rezultatul muncii abstractive a spiritului elevilor. Se vor face astfel de sinteze la *finele*

secțiunilor de către elevii ajutați de profesor. Li se vor da și lucrări sintetizatoare (din istoria politică și culturală), mai ales în clasele superioare, ea d. e.: dezvoltarea teritorială a imperiului roman, papii și împărații în evul mediu, războaiele religioase, luptele pentru libertatea națională în secolul al 19-lea ș. a.) apoi la Istoria Românilor: urmările dezastruoase ale luptelor pentru tron, istoria țărânimii, influența grecească ș. a. Se pot face caracterizări, tabele sincronice, schițe de hărți istorice-geografice.

26. Un canon de ani (cronologie) e necesar, altminteri se produce un haos în capul elevilor. Cronologia va cuprinde însă numai datele cele hotărâtoare în viața unui *popor*, nu a unei persoane. Nu e deci nevoie de fixarea pe ani a unei domnii, nici a datei bătăliilor din eursul unui războiu.

27. La reproducerea lecției prin elevi vom urma două căi: când avem de-a face cu o povestire, d. e. lupta dela Maraton, elevii o vor reproduce povestind singuri, iar când e vorba de raporturi, d. e. cauzele cari au contribuit la legiferarea lui Tiberiu Grachus, va întreba profesorul.

28. Istoria are să servească și pentru a crește cetățeni practici. De aceea trebuie să facem, îndeosebi în școala normală, Istorie aplicată. Aceasta înseamnă, că profesorul, unde se poate și cu ajutorul elevilor, va lega, în mod conștient, prezentul cu trecutul, încercând să se înțeleagă, prezentul din trecut și trecutul, din prezent. Stările de astăzi sunt rezultatul unei evoluțiuni, nu ceva gata, creat astăzi. Elevii să înțeleagă, că binele la care am ajuns noi, s'a obținut cu jertfe mari, în curs de veacuri, și că el se poate schimba în și mai bine sau în rău. Făcând istorie și prin comparație, vor mai înțelege, că nu tot ce avem astăzi e mai bun decât cum era în trecut. Îndeosebi trebuie deprinși să tragă, pentru chestiunile mari ale timpului de față, concluziuni din trecutul mai îndepărtat și mai apropiat. Astfel de chestiuni sunt pentru noi Românii, în ce privește viața internă a statului nostru, primejdia orientalizării și mercantilizării sufletului românesc prin o anumită presă sub masca democrației; socialismul comunizant cu tendințe de egalizare în rău; individualismul extrem, o degenerare a libertății și egalității; analfabetismul; stăpânirea industriei și a comerțului de către străini, minoritățile ș. a. Și din Istoria vecinilor noștri și a raporturilor lor cu noi va trebui să deprindem pe elevi să tragă concluziunile necesare.

Cele spuse cu privire la Istoria noastră se potrivește și la Istoria universală fără ca acolo să dăm principiului aplicării Istoriei aceeași înținare ca în Istoria Românilor.

29. La Istorie nu ne putem lipsi de mijloace de intuiție. Acestea sunt *icoanele* (tablourile) și *hărțile*

a) *Icoanele* au să prezinte înaintea de toate

tablouri din Istoria culturii și a artelor, apoi persoane cari s'au distins în privința aceasta. Ele trebuie să fie de o execuție ireproșabilă, mai ales cele din Istoria artelor, altminteri nu numai că nu au nici o valoare, dar sunt chiar o primejdie pentru educația estetică. Tablourile să aibă mărimea potrivită, ca să poată fi văzute în toate amănuntele lor. Cele mai bune sunt fotografiurile.

În școlile noastre va trebui să ne mulțumim încă multă vreme cu ilustrațiunile din manuale, tablourile mari lipsind, pentru Istoria Universală, cu totul, afară dacă nu se vor comanda din străinătate. Pentru intuirea tablourilor e bine să rezervăm un timp anumit, arătând, unde se poate, o *serie* întreagă din cele ce caracterizează fie o epocă, fie o ramură din Istoria culturală.

Ilustrațiunile să fie, unde numai se poate, după *originale*, nu de fantazie.

Ilustrațiile din mai toate manualele noastre de istorie sunt, acum mai mult ca înainte de războiu, o curată batjocură. Ce lipsește în calitate, unii autori cred a putea înlocui prin calitate. Defectul acesta se resimte mai ales la reproducerea de opere de artă. Autorii să se mărginească a da numai ce e mai caracteristic, în clișee bune și reproduse pe hârtie bună, sau, în caz de neputință de-a împlini aceste condițiuni, să nu dea nimic.

Un număr prea mare de ilustrațiuni împărțit în textul manualului distrage pe elev, e potrivit însă pentru *cărțile de lectură istorică*.

b) Istoria fără hărți istorice planează, în cele mai multe cazuri, în vid. Nouă ne lipsesc acestea cu totul, ceace nu e mirare, când în școlile din Transilvania trebuie să ne folosim și la geografie de hărți — ungurești.

30. Materia Istoriei, și anume chiar părțile acelea din ea, pe cari trebuie să le cunoască orice om cu pretenții de cultură generală și națională, e atât de vastă, încât școala nu poate da tot ce trebuie. Da aceea vom completa lipsurile cu *lectura privată* a elevilor. Lectura aceasta se poate compune din *izvoare*: părți din cronici și unele documente, sau apoi *bio-și monografiile* istorice, chiar *romane* și *nuvele* istorice. Pentru a putea da tinerimii prilej să-și încălzească inimile cunoscând viața oamenilor mari, biblioteca școlară trebuie înzestrată cu mai multe biografii ale celor ce s'au distins pe terenul științelor și artelor, al ridicării culturale a semenilor lor și al luptelor pentru neamul lor. Să fim însă și economicoși cu aceasta lectură, ca să nu încărcăm elevii prea mult, mai ales că profesorul trebuie să se și intereseze de rezultatul ei. Având-o însă, vor utiliza-o învățătorii tineri, în sufletul cărora profesorul de istorie a știut să dă dragostea de istorie. Căci cărțile pentru lectură privată a elevilor sunt numai atunci bine scrise, când ele plac și adulților.

— Va urma —

Victor Lazăr

Prof. Școala Normală, Cluj.

Școala sub bolșevici.

— O pedagogie sîngeneris. Școala bolșevică corupe tineretului și distruge autoritatea părintească. —

Regimul roșu al lui Lenin și Trozky printre multele reforme conforme ideilor bolșeviste a înfăptuit și reforma școlară. Și nu și-au desmințit nici aici doctrinele. Neținând seamă de nici un principiu pedagogic, de nici o considerație de ordin etic, au făcut cea mai deșănțată reformă care chiar printre innoirile bolșevice, ține recordul.

Un om de o cultură superioară care a trăit ca profesor în Rusia și sub regimul țarist și sub bolșevici, ni le spune aceste într'o revistă franceză.

Ca profesor la „Școala proletară a muncii” acesta s'a putut convinge de adevărata stare de lucruri, așa că datele ce ni le aduce la cunoștință sunt demne de toată încrederea.

În partea întâiu a descrierii, Dl Emile Verneaux, — acesta îi este numele — ne arată câteva cazuri de „morală liberă”, petrecute în școlile bolșevice unde educația se face împreună cu fetele, nu numai în clasele inferioare, ci și în clasele unde elevii sunt de 17—20 de ani.

Cei mici, dacă vârsta nu-i împinge la acte imorale ca pe cei mari, nu se lasă nici ei mai pe jos. Toată ziua nu fac altceva decât clămpănesc pianele depe coridoarele școalelor, căci pentru a face micilor proletari, cartea mai plăcută, autoritățile au dispus rechiziționarea tuturor pianelor și transportarea lor la școli, unde în loc să fie întrebuințate pentru studii sistematice, sunt lăsate pradă nesocotinței copilărești.

Jocul nu mai e permis micilor elevi. Curțile mari rusești cari odinioară erau pline de zgomotul copiilor adunați la jocuri, azi sunt stăpânite de o liniște plictisitoare. În schimb, străzile și piețele sunt pline de școlărime, care face „comerț” și diferite afaceri mărunte. Spiritul mercantil l-au însușit dela evrei cari mișună în toate posturile bine retribuite, fiind cei mai convinși adepți ai doctrinei bolșevice. Dar sunt și copiii neviciați. Sunt copii cari având educație aleasă de acasă, ar găsi o revelație în cititul frumoaselor pagini ale bibliei și evangheliei, gustate și de părinții lor în copilărie. (Nu trebuie să se uite că Rușii sunt un popor extrem de religios, și cititul bibliei e mai des profesat ca la noi).

Dar autoritățile bolșevice vin cu un ordin care a revoltat și pe cei mai împăcați supuși ai regimului. Pe motivul că dacă citesc cărțile sfinte, nu vor putea fi crescuți în ideile bolșevice, au oprit strict tineretului citirea oricărei cărți religioase.

Dar regimul bolșevic are la activul său și alte multe acte cari jignesc demnitatea unui bun creștin.

Astfel capela fostului liceu „St. Isidor” a fost transformată în sală de foot-ball. Întreaga „transformare” i-se reduce la acoperirea catapetesmei cu o pânză.

În școală nu mai sunt note pentru gradarea răspunsurilor, după merit. Ori cât de strălucit sau

oricât de mediocră ar fi răspunsul, el se gradează numai cu două note: suficient sau nesuficient. Cât despre ultimul, cred că va inchipuiți că nu se prea dă bieților profesori „nebolșevici” fiindu-le frică de represaliile părinților, adepți ai regimului.

Cărțile de școală sunt întocmite într'un pronunțat spirit bolșevic. Instrucția literară și științifică se face numai pe hârtie, în realitate i-se acordă un timp foarte scurt. Limbile moarte nu se învață nici una; dintre cele moderne numai germana e obligatoare; franceza se pune în mod facultativ.

În schimb sa dă o mare importanță lucrului manual.

„Artele plăcute” sunt de asemenea obligatoare. Astfel se și explică rechiziționarea pianelor, cari apoi servesc la ce s'a spus mai sus.

În programul fiecărei școli figurează și declamația. Un lucru care la întâia vedere s'ar părea util, dar ținând seamă că elevii de abia știu scrie și citi, ne apare tot ridicolul unei măsurii ne la locul ei. Paralel cu declamația se învață dansul și baletul, propus de baletisti de ai operei — în unele locuri — în altele de persoane a căror cultură se reduce la un curs de dans.

De mai multe ori pe săptămână elevii școalelor, fete și băieți, ies pe piețele publice, unde sub comanda sub-ofițerilor bolșevici fac exerciții militare.

Ca o complectare a acestei educații, dar mai ales pentru „a se ajunge la nivelarea condițiilor sociale” elevii sunt puși a spăla pe jos, a mătura, a curăți hornurile, a căra apă și a îndeplini alte asemenea îndeletniciri.

Starea disciplinară a școalelor rusești e pe deplin caracterizată de existența așa zisului „soviet” școlar compus din 3 elevi (2 băieți și o fată) care supraveghează gestiunea corpului profesoral și fără a cărui învoire nu se pot da notele.

Această măsură face ca tinerii ruși să nu mai fie ascultători și supuși nici acasă.

Disciplină — odată cu dispariția ei din școală — a dispărut și din familie. Copii nu se supun părinților și judecând după unele cazuri, par a pretinde ca părinții să se supună lor. Așa dar mult mai rău de cum a prezis Ovidiu în „Orator aetates” că va fi în epoca de fer.

Dacă privim halul în care a ajuns școala — instituția menită a forma generațiile viitoare — ne putem închipui starea celorlalte instituții.

Tabloul ce ni se înfățișează înaintea ochilor e atât de trist, încât nu dorim altceva decât să'l vadă în adevărata lui lumină și cei cari încearcă a lăși bolșevismul și în alte țări, căci atunci suntem singuri că ar renunța la opera lor de distrugere și dărâmare a tot ce omenirea a clădit până acum cu atâta trudă și cu atâtea jertfe.

A. Buteanu

Perfecționarea Culturii Invățătorului.

(Din „Didactica școlii active“, pusă sub presă)

Präparationstunden sollen
Feierstunden sein.¹⁾

H. Scharrelmann, (Aus
meiner Werkstatt).

1. Pregătirea profesională a invățătorului în timpul și prin lucrarea ce desfășoară în funcțiunea sa.

Cu pregătirea primită în școala normală, invățătorul își ia funcțiunea în primire și începe să și-o exercite zi de zi.

Această îndeplinire zilnică a funcțiunii ei o poate desfășura așa, în cât sau să piardă încetul cu încetul zestrea pe care i-a constituit o școala normală, sau să și-o sporească, fructificând-o. Fie-care ceas de școală, prin felul în care e cheltuit, mână pe invățător sau pe drumul întâi sau pe cel din urmă.²⁾ 1. Pe cel dintâi, dacă, se duce la lecții cu totul nepregătit, neștiind nici măcar ce are de predat, biziindu-se pe „știința“ ce crede că posedă și pe „meșteșugul“ didactic în care crede că nu mai are nimic de îndreptat, sau numai pe inspirația momentului.

Și cultura generală, pe care nu și-o mai revizuiește de loc, începe, încetul cu încetul, oricât de bine ar fi săpânit-o la ieșirea din școala normală, să capete lacune, iar mintea, care nu se mai exercită continuu și intensiv, prinde a se înteleni, a-și pierde elasticitatea; și tehnica didactică și nesupusă controlului pregătirii zilnice serioase, se ruginește sau se transformă într'un automatism mașinal.

2. Numai atunci îndeplinirea zilnică a funcțiunii sale îl poate conduce pe drumul cel de al doilea, al perfecționării însușiilor cu cari l-a trimis școala normală la catedră, când în îndeplinirea aceasta zilnică invățătorul se pregătește cât se poate de serios, atât ca fond cât și ca formă, și când, după ținerea lecțiilor, meditează, cât mai obiectiv posibil, cât mai nepărtinitor, asupra cusurilor și calităților lor. „Eigentlich sollte jede Unterrichtsstunde dreimal gehalten werden. Zum ersten am Schreibtische am Tage vorher, zum zweiten in der Klasse und zum dritten wieder am Schreibtische, aber hinterher. Die Nachprüfung einer gehaltenen Lektion ist genau so viel wert als die Vorbereitung auf dieselbe“³⁾ (H. Scharrelmann, Aus meiner Werkstatt).

O astfel de întreită pregătire duce, fără îndoială, pe drumul către perfecțiune.

De sigur, nu e lucru ușor să te fii, ani întregi de-a rândul, de un astfel de program în îndeplinirea funcțiunii. Aceasta cere, după cum arată foarte frumos L. Dubois,⁴⁾ atât mari calități de inimă, cât și calități de voință.

¹⁾ Orele de pregătire trebuie să fie ore de sărbătoare.

²⁾ Propriu vorbind fiecare lecție ar trebui ținută de 3 ori, întâia dată la masa de scris în ajun, a doua oară în clasă și a treia oară iar la masa de scris, dar după ținerea ei. Examinarea posterioară a unei lecții ținute are totuși tot atâta valoare ca și pregătirea ei.

³⁾ L. Dubois: Le problème pédagogique.

3. *Calitățile afective ale invățătorului*, fără de cari n'ar putea să și desfășoare activitatea în felul schițat mai sus (2), sunt după tabloul zugrăvit de Dubois, următoarele:

a) *Simpatia naturală către copii*, grație căreia se simte totdeauna bine în mijlocul lor și care, fiind un sentiment plăcut, tonic, întreține și sporește tensiunea nervoasă cerebrală, pe care trebuie s'o cheltuiască în predarea lecțiilor.

b) *Tactul psihologic*, care se altoește pe simpatia către copii, și care-i permite invățătorului să aibă o repede intuiție a firii lor și să și adapteze ținuta, tonul și forma lecțiilor acestei firii.

c) *Seriozitatea morală*, în virtutea căreia e călăuzit pas cu pas, în îndeplinirea sarcinei lui, de sentimentul de răspundere ce are față de copii. Să nu se confunde cu severitatea sau asprimea. Invățătorul poate fi foarte voios cu copiii, glumeț, cu humor, și totuși să fie foarte serios moralmente, dacă înțelege și simte scopul vieții școlarelor și dacă urmărește toate manifestările lor cu grijă, și apoi dacă, în purtarea lui ca om, se simte soliditatea unui caracter, pe care te poți bizui oricând.

d) *Optimismul firii sau caracterului*, care-i întreține, chiar în mijlocul unui noian de dificultăți și necazuri, și personale și isvorind și din împrejurările școlare, egalitatea — pe cât e cu putință — de dispoziție, fără de care resortul voinței lui de lucru ar slăbi, și care i menține încrederea în rezultatele finale ale operii lui și, prin aceasta, curajul de a o continua, cu tot asediul acelor dificultăți și necazuri.

4. *Calitățile voluntare*, pentru îndeplinirea funcției, în spiritul arătat, sunt:

a) *Bunăvoința*, care se bazează, negreșit, și pe bunătațea firii, dar care are rădăcini înfrupte și în voință — lucru ce rezultă din însăși analiza cuvântului. Prin această însușire, invățătorul e totdeauna gata, cu tragere de inimă, să lucreze pentru copii și să se intereseze de nevoile lor.

b) *De o puternică voință*, pentru a urmări într'una, fără șovăire, sarcina ce are, pentru a învinge dificultățile și oboselile inerente ei, pentru a-și putea menține credința în ideal și pentru a nu cădea în superstiții pedagogice și, deci, în automatism în îndeplinirea ei.

II. *Cultura personală a invățătorului*. În pregătirea intensivă a lecțiilor, invățătorul n'are să se slujească numai de cărțile didactice, pe cari le pune în mâna copiilor, și numai de notițele, schițele și planurile de lecții, pe cari le-a adus din școala normală. Atât pentru fondul lecțiilor, cât și pentru forma lor de predare, el trebuie să și continue începutul de cultură generală și pedagogică primit în școala normală.

1. *Cultura personală generală*.¹⁾ Știința înain-

¹⁾ În precuvântarea acestei lucrări, ce a început a se imprimă.

tează în toate domeniile, revizuește vechi adevăruri, ce păreau de granit, și le întregeste sau chiar le dărâmă cu totul, construind altele nouă. Un învățător, adică un împărtășitor de adevăruri, fără să năzuiască la o aprofundare a tuturor domeniilor științei, ceea ce ar fi o utopie acum, în veacul specializării minuțioase, trebuie, totuși, să fie în curent cu cele mai de seamă cercetări științifice nouă și cu rezultatele lor cele mai sonore, oari ajung să pătrundă în publicul cel mare. Prin ele va fi adus să-și revizuiască multe din cunoștințele primite în școală și dacă, din această revizuire, nu s'ar alege decât măcar cu o reîmprospătare vie a lor, și tot ar avea un câștig prețios. Mijlocul cel mai bun pentru a trăi în atmosfera propășirilor științifico-culturale, în general, e să citească o revistă cu caracter general, în care se deșat cât mai viu toate problemele culturii timpului. *Broșurile și cărțile de popularizare științifică* sunt iarăși prețioase, și pentru că-l pun în curent, într-o formă lesnicioasă, cu noile cuceriri ale științei, și fiindcă repetă lucruri învățate, dar într-o formă nouă, care-l scutește de plictiseala inevitabilă a repetițiilor aidoma.

Îmbăindu-se măcar pe lângă malul curentelor culturii timpului lui, învățătorul sporește zi cu zi, și în folosul copiilor lui, — căci, vrând nevrând, din sporul sufletului lui sporește și valoarea nutritivă a lecțiilor ce ține, — și în al lui propriu, fiindcă, după cum am arătat vorbind de scopul educației, orice spor, orice îmbogățire a funcțiunii rațiunii însemnează un spor de fericire.

2) *Cultura personală pedagogică.* Prin cultura personală generală câștigă fondul lecțiilor. Am arătat (în precuvântare) și însemnătatea grijii pentru forma lor. Forma, însă, nu trebuie să fie rigidă, mecanică, monotonă, ci mlădioasă, personală, variată. Să nu devină un scop, ci să rămână doar un mijloc, conștient că numai din înfrățirea cu fondul poate rodi bine în mintea copiilor. Învățătorul unui singur și monoton caiapod didactic, croit de o cultură pedagogică-didactică unilaterală, ajunge repede să fie stăpânit de cea d'întâi formă, de cea rigidă, mecanică. Cea de a doua se alimentează din mulțimea isvoarelor concepțiilor și experiențelor pedagogice nouă, elaborate și întreprinse în toate unghiurile lumii de armata numeroasă a pedagogilor teoreticeni și practiceni, trecute, de sigur, prin prisma reflexiunii și experienței personale. Cu prudență și cumpănarea, pe care am recomandat-o călduros în *Religia pentru copii*, învățătorul, care vrea să-și facă mai întâi lui însuși munca plăcută și interesantă, trebuie să-și revizuiască procedeele didactice și să încerce forme nouă de predare, după *sugestiunile*, nu zic modelele, primite din lumea largă a semănătorilor de idei pedagogice.

În deosebi să urmărească învățătorul cercetările *pedologice*, și în măsura timpului liber, să facă și el cercetări de acestea asupra școlariilor lui. Unele din ele, cum am arătat în psicho-

logie, ¹⁾ sunt destul de lentuloase și se pot întreprinde fără cine știe ce aparat greoi și complicat de instrumente. Excelente cercetări pedologice poate face, urmărind cu atenție deseurile copiilor, compunerile lor libere, manifestările lor în jocuri, în recreațiunile lor, ș. a. Cercetările acestea pedologice proprii îi dau o unitate de măsură, un criteriu mai sigur în judecarea experiențelor didactice, ce se întreprind aiurea, deci o piatră de verificare a lor solidă. Atunci și practica didactică nouă dobândește un temeliu serios.

Nimic nu e mai primejdios, — în trecut fie spus aici, căci vom reveni mai de aproape mai departe — pentru cultura pedagogică a învățătorilor și pentru practica lor didactică, însă, ca surrogatul de cultură pedagogică, ce miroală pe piață, sub forma de volume îndreptate cu „*lecții model*“, volume în care se 'ngiră, după acelaș caiapod, toate lecțiile ce trebuie să țină în cursul unui an la diversele obiecte de studii conform programei analitice. Aceste „*metodici*“, dând de-agata învățătorilor preținse „*modele*“, adică forme desăvârșite de lecții, îi scutesc de gândire și muncă proprie și-i transformă repede în mașini de produs planuri de lecții, ale altora, reproduce și de aceștia după un tipic dat de alții.

Lăsând la o parte faptul, că desăvârșirea aceasta cuprinsă implicat în vorba „*model*“ e o imposibilitate psihologică, mentalitatea copilărească — ca și cea adultă — neputându-se încorseta în forme fixe, esența sufletului omenesc fiind mișcarea, variația, mlădierea, neîncetată transformare și creație, *copierea* unor modele, oricât de bune, nu poate avea altă înrăurire asupra învățătorilor, de cât aceia de a-i deprinde cu *lena de gândire*. Sugestiuni, numai sugestii trebuie să caute învățătorii în lucrările didactice și metodice ce apar, și ele înșile trebuie să accentueze categoric, și să-și dovedească, prin varietatea schișelor prezentate ca sugestii, că scopul metodologiei nu e sclavia unei forme, că mai multe drumuri pot duce la acelaș ideal.

Pentru complectarea culturii pedagogice, învățătorul trebuie să caute și să se aboneze la o revistă pedagogică cu caracter mai general, și la una cu un caracter mai special, care să atingă direct chestiunile din inima activității lui zilnic în școală.

Afară de reviste, găsește și broșuri și studii, cele mai multe conșind, deocamdată, în traduceri din cei mai de seamă cercetători în domeniul științei educației. Vom da la sfârșit o listă de cele mai de seamă lucrări de natura aceasta, spre a sluji învățătorilor ca orientare.

De sigur, că nu e lucru ușor de loc, din punct de vedere material, în starea de scumpete de acum, ca învățătorul să se aprovizioneze cu revistele și cărțile necesare. Aș vrea, însă ca fiecare învățător să-și facă o socoteală de zi cu zi și până la centimă, de banii pe care îi cheltuiește

¹⁾ Vezi *Elemente de psihologie pedagogică*.

cu inutilități desăvârșite, și m'ăși prinde că cel puțin jumătate din ei i-ar ajunge pentru procurarea, în parte, a cărților și revistelor necesare. Din școala normală ar trebui să fie deprins învățătorul să iubească cărțile, să fie *bibliofil*, așa ca, printre visurile ce desmiardă în închipuirea viitorului lui de dascăl, unul din cele mai stăruitoare să fie acela al unei mese, de lucru, cât de simple, și al unor rafturi de brad, pe care să și le poată face singur (grație lucrului manual în-

vățat în școală), pentru revistele și cărțile lui, într-o cameră-birou cât de mică și simplă, cu pereți împodobiiți de deseneuri de ale lui ori de ale copiilor mai dibaci sau de vre-o scoarță cu motive naționale, cu draperii de borangic sau pânză la ferestre, înflorite de mâna dibace a unei soții harnice și cu gust de curățenie și frumusețe.

I. Nisipeanu.

(Viitorul Neamului).

Casa corpului didactic

Multe sunt necazurile dreptilor, adică ale învățătorilor, dar din toate îi va mântui Domnul, dacă — își vor ajuta și ei. Un larg loc de astfel de ajutor e și *Casa de economie, credit și ajutor a corpului didactic*, promulgată la 31 Ianuarie 1903 și publicată în Monitorul Oficial Nr. 243 din 1903, modificată în unele puncte, tot prin lege, la 1906, 1908 și 1912.

E vorba deci de o *instituție a statului* prezentând toate garanțiile pentru membrii ei.

Iată care e scopul acestei instituțiuni:

1. De-a capitaliza și de-a face productive economiile membrilor săi;

2. de-a înlesni creditul prin împrumuturi pe termen scurt în contul lefii;

3. de-a acorda pensuni și ajutoare în anumite cazuri;

4. de-a înființa și întreține institute de educație pentru fiii și fiicele membrilor Casei și orfanilor corpului didactic în general și alte stabilimente filantropice în folosul lor;

5. de-a înlesni membrilor săi, de orice sex, mijloacele de-a-și construi sau de-a-și cumpăra o casă de locuit în comuna unde funcționează ca titular, potrivit cu situația lor socială;

6. de-a plăti datoriile ipotecare ce apasă asupra casei, proprietate a lor, în care locuiesc;

7. de-a acorda împrumuturi pe termen lung membrilor săi, cari fac parte din corpul didactic.

Pentru toate împrumuturile se plătește o dobândă anuală de 6%.

Legea mai cuprinde și alte favoruri, pe cari nu le mai enumăr aici.

Din salariul membrilor se reține lunar, cel puțin 2%, care formează capitalul lor.

Să vedem acum, ce a putut face această Casă de Credit în anul școlar 1921—1922 pentru membrii ei, până acum aproape toți numai din vechiul Regat.

Numărul membrilor a fost în 1921/22 de 7252, dintre cari 4545 de *curs primar*, rural și urban, 233 *profesori universitari*, 305 profesori de *școale normale*, 728 de *licee*, 279 *profesoare*, restul profesori de *școale comerciale*, *seminarii*, școale de *meserii*, *artiști*, preoți (304), pensionari și funcționari dependenți de ministerele instrucțiunii și naltelor.

Din enumerarea aceasta se poate vedea, cine

sunt admiși ca membri, cari de orice fel ar fi, trebuie să fie *titulari*.

Ca să se vadă ce a putut face Casa corpului didactic în împrejurările grele de acum, las să urmeze câteva cifre din raportul ei pe anul 1921/22.

Depunerile permanente a fost de 3,429.626 lei.

Împrumuturi pe termen scurt: au fost de 970.567 lei, dintre cari 4,864.998 lei făcute de membrii corpului didactic primar, 1,482.000 lei de cei dela licee.

Împrumuturi pe termen lung: 775.700 lei.

Ajutoare: 292.604 lei.

În internatul liceului „Gheorghe Lazăr” din București, Casa corpului didactic întreține deocamdată 40 bursieri. Internatul propriu nu a putut fi încă deschis.

S'au înființat și 40 de locuri în coloniile școlare la Techirghiol și Slănic-Prahova.

Casa corpului didactic are un local mare în Str. Schitu-Măgureanu, București, evaluat după prețurile de azi, la zece milioane lei. Mai are un local în Str. Știrbei-Vodă, donat de d-na Uroșescu și evaluat la două milioane lei.

Din darea de seamă foarte sumară, stimații colegi, de toate categoriile, din Ardeal, se vor convinge ce utilitate mare prezintă înscrierea lor la Casa de credit.

Asociațiunea corpului didactic secundar, — filiala Cluj — a luat hotărârea înființării unei filiale a Casei corpului didactic în Cluj, pentruca membrii corpului didactic din Ardeal să nu fie nevoiți a pierde prea mult timp în caz de nevoie. În Cluj au aderat la înscriere un număr suficient, așa că actele au fost trimise la București, pentruca Ministerul să numească pe directorul filialei.

Fac un apel stăruitor către st. colegi de pretutindeni să se înscrie în număr cât mai mare pentruca să putem beneficia cât mai curând de favorurile Casei. Înscrierile ar fi bine să se facă după județe sau plăși, semnând toți o declarație, că vor să fie trecuți printre membrii Casei și se obligă a respecta dispozițiile cuprinse în legea ei de organizare.

Adeziunile s'ar putea trimite deocamdată prin Revizoriile școlare pe adresa dlui Constantin Sudețeanu, președintele Asociației, la Școala Normală de învățători, Cluj, Str. Romei 28.

Victor Lazăr.

Sufletul (Spiritul)

— Continuare —

Greșesc materialiștii când arată dependența proceselor sufletești de cele fiziologice, făcând din unele condiții ale celorlalte, pretinzând, prin aceasta, identitatea lor esențială, fiindcă alte legi domnesc în lumea materială și alte legi în cea spirituală. În lumea materială domnește principiul transformării și echivalenței, de ex: căldura dezvoltată de un corp este echivalentul energiei cheltuite. În lumea spirituală domnește legea creșterii valorilor. Ex: noțiunea (ideea, conceptul) unui corp de ori ce natură e mai mult decât suma senzațiilor de culoare, de formă etc. avute de la el, și care-i dă naștere. Un sentiment produs de un acord e mai mult de cât suma sentimentelor avute de la fiecare sunet ce compun acordul. Tot așa cu procesele intelectuale, judecata, acțiunile voluntare. Ele sunt „sinteze creatoare“, valori noi ce se adaogă prin combinațiile din lumea spirituală. Deci spiritul e creator și independent de lumea corporală. De aceea și existența unor științe care nu se interesează de loc de legile naturii, ca logica, ce stabilește legile gândirii și matematica, demonstrând axiomele și principiile, științe tot atât de adevărate ca și celelalte. Dar lumea din afară pe care o cunoaștem și o iubim nu ne apare ca o creațiune a spiritului nostru fără de care ea ne-ar părea indiferentă, ba chiar inexistentă, de exemplu unui animal, pentru care, adevăr, frumos și bine, spațiu, timp, prezent, trecut și viitor nu pot avea existență, el neavând această putere de „sintează creatoare“ ca omul. Oare multiplicitatea lucrurilor în care ne învârtim putem noi s'o cunoaștem de n'am avea această puțință de sinteză. Iată de ce Kant, marele filozof german, alături de judecățile sintetice a posteriori, formate pe baza experienței, (prin care predicatul adaogă ceva nou subiectului, ce nu se găsea în ele, ex: Zăpada e apă cristalizată sau solidificată), admite și judecăți sintetice a priori, formate fără experiență, prin spontaneitatea sufletului, de ex. ca principiul matematic: „printr'un punct pe o dreaptă nu se poate duce decât o singură perpendiculară“.

Sufletul e veșnic activ, creator, iar nu pasiv. — Procesele sufletești nu sunt izolate, ci legate într'un tot unitar — conștiința. Prin ea le trăim și le cunoaștem: eu sunt, eu gândesc. Despărțirea lor se făcea, în mod artificial, când se studiaza, în psihologie. Conștiința unitară e fundamentul vieții; în ea ne cunoaștem ca personalitate distinctă față de ceilalți. Prin ea ne dăm o valoare și ne căpătăm independența în creațiunile noastre; prin ea devenim stăpâni pe noi și stăpânim natura. Știință, artă, religie sunt creațiunii ale sufletului omenesc. Prin aceasta ne deosebim de animal. Animalul neavând conștiința personalității sale el nu poate produce o artă, o istorie, el nu se poate ruga. Cu toate acestea

câți oameni nu sunt cari duc viața animalului, fie prin o necunoaștere a lor, a rostului lor, sau fie printr'o exagerare a valorii lor și voind să domine, se dedau la acte nedemne de om!

Această putere creatoare a spiritului, conștiința unitară, care e mai mult decât suma proceselor sufletești, conștiința de sine, crearea de valori deosebite: morale, artistice, științifice, nu o poate explica în niciun chip materialistul. Deci nu spiritul e o ipoteză ci materia. Despre spirit, în orice caz, știm mai mult ca despre materie. Ne pot înșela simțurile, externe, însă niciodată simțul intern, conștiința prin care luăm cunoștință de procesele sufletești pe care le trăim. Și nu sunt oameni cari prevăd, au presimțiri? Acest fapt e o dovadă mai mult contra materialismului. Deci: spiritul nu e materie, nici produs al ei ci o lume aparte. Depinde de materie, dar e liber întrucât ascultă de legile proprii. El e creator și activ. Lumea din afară îi dă materialul din care, și construiește una proprie. El e o realitate mai dovedită decât materia care a rămas tot în faza ipotezei. Procesele fiziologice nu sunt condiții ale celor sufletești ci elemente ale lor, prin care și cu care se manifestă deodată. Impresia primează întotdeauna expresia, nu și invers.

Origina sufletului.

Arătarăm că nu din materie vine spiritul, ci dintr'o cauză în afară de lume, după cum vom vedea. Dacă presupunem că paralel cu o cauzalitate fizică există și o cauzalitate psihică, adică paralel cu fenomenul fizic e unul psihic — care depind unul de altul fără să se influențeze — atunci origina spiritului e tot atât de veche ca și a materiei fie că sunt date din eternitate și într'o armonie prestabilită, ce ne duce la un Dzeu, Spirit creator al ambelor șiruri paralele, cum ar zice Leibnitz. D-zeu a făcut spiritul și materia, ca două ceasornice, bine lucrate, cari merg la fel de la început. Spinoza zice că ambele șiruri, suflet și materie, sunt în D-zeu; D-zeu peste tot și în toate. D-zeu, la el e materia, natura care se crează pe sine. El e reprezentantul paralelismului psiho-fizic. Teoria paralelismului psiho-fizic, dintre spirit și materie, e combătută. Ea nu admite dependența dintre spirit și materie, zicând că aci domnesc două legi a cauzalității deosebite. Nu admite experiența internă nemijlocită, prin care ne putem convinge despre raportul de dependență dintre suflet și materie. Cauzalitatea lumii din afară nu e decât mutarea cauzalității interioare, sufletești, (ideale), ceea ce se ignorează. După teoria paralelismului psiho-fizic și lumea anorganică, minerală ar fi însufletită. Distruge deci și experiența externă ce face deosebire între un om și o piatră. Nu se observă în toate cazurile paralelismului.

Ex: degenerarea creierului la bătrânețe nu înseamnă și o degenerare a spiritului. S'au văzut oameni cari la bătrânețe au făcut lucrări mari. Dezvoltarea sufletului, după cercetări, e independentă de mărimea și structura creierului. **Ex:** Goethe. De aci zicala că spiritul nu îmbătrânește ci numai instrumentul, corpul.

Faptul sugestiunii și al hipnozei (somnului), ne dovedesc acțiunea reciprocă psiho-fizică. **Ex:** atingi pe cineva cu un lemn ascuțit și spunându-i că e fer însoțit se produc cicatrici. Cazurile de hipnotism; „dormi“; „urmează-mă“, fac ca cineva să execute.

Paralelismul admite procese sufletești și nu spiritul nici unitatea conștiinței n'o pot explica. Totmai această unitate a conștiinței, a „eului“ cari cuprinde procesele sufletești, dă măsura și valoarea omului și lucrurilor, să te consideri o forță, o personalitate creatoare de valori.

Paralelismul duce la automatism. Totul se petrece după ea, în cele două lumi, materială și sufletească, independent, fără influență, ca și când una ar putea lipsi, și în chip mecanic, cauza produce efectul.

Independența celor două sîruri, spirit și materie se poate admite numai atribuind unuia din ele rolul de conducător, ceea ce ne-ar duce spre spiritualism sau materialism. Dar admitându-le ca două atribute ale aceleiași substanțe (Dzeu) ar însemna ca 1×1 să facă doi și 1×2 să facă unu, așa că unitatea ar fi totdeauna dualitate.

Deci paralelismul nu se poate susține.

Teoria reciprocității psiho-fizice face posibilă minunea. În teoria paralelismului psiho-fizic minunea mersului paralel se explica prin minunea identității lor prime, în D-zeu.

Teoria reciprocității psiho-fizice e combătută: contrazice legea cauzalității din lumea din afară și principiul conservării energiei. Poate fi aplicată în lumea anorganică, nu și în cea organică. **Ex:** joacă ursul cum îi cântă, dar nu de bună voie. Cu o idee miști lumea, cum poți răsturna și munții. Se zice că sufletul n'ar fi decât echivalentul unei energii mecanice, fizice-chimice, transformate, după Ostwald. Ori că nu e așa, s'a dovedit experimental. Cu dezvoltarea unui sentiment are loc și o degajare de căldură care nu-i decât energie mecanică; atunci se poate spune că sentimentul e energie mecanică? Totuși pare mai adevărată această teorie ca cea dintâi. Prin ea dovedim și mai mult independența sufletului și influența lui asupra lumii din afară și de care e și el influențat.

Ambele teorii duc la credința într'un Dzeu, realitate spirituală transcendentă, cauza eficientă a sufletului ca și a materiei. Orice suflet omenesc e un gând și un act creator al D-zeului supranatural. Aci ne duce origina personalității, a geniului. Scopul personalității, care e dorința după nemurirea personală, după veșnicie, după cum observă și la Nietzsche, tot aci ne duce. Dezvoltarea vieții interioare, sufletești, ne face să

devenim o personalitate care dorește să se scape din înlanțuirea zdrobitoare a legilor materiei, adică nemurirea personală. Satisfacția ne-o dă comuniunea personală cu D-zeul personal. El e susținătorul lumii noastre personale. El e izvorul și scopul nostru. Există D-zeul personal? „Cel ce-a făcut ochiul, au nu vede?“ zice psalmistul. Deci cel ce-a creat personalitatea e însuși personalitate. Creatorul personalității omenesti trebuie să fie o personalitate. Deci D-zeul personal există. El e creator și salvator al lumii noastre personale.

Așa zicând, personalitatea creindu-și lumea proprie, supune natura și o folosește, o influențează și o transformă. Cercetând legile ei devine stăpân pe ea și liber față de ea. Astfel fiind, D-zeul personal poate să nu mai intervină, personalitatea omului intervenind în mersul naturii. Iată cum admitând reciprocitatea psiho-fizică, ajungem la minuni. În ele D-zeu se descopește și se cunoaște, admitând că D-zeu depinde de personalitate, și stă în legătură cu ea. Deci se poate admite ca D-zeu să-și corecteze creațiunile. Lumea materială e un mijloc în mâna celei personale, sufletești. Existența lumii nevăzute, cugetate, ne-o poate dovedi propria noastră experiență interioară. Printr'o pătrundere mai a încă a noastră ajungem la credința într'un D-zeu personal, făcător de minuni.

Stan Dragnea stud. în filosofi.

Miron Costin despre folosul cititului.

Iată ce scria acum 300 de ani cărturarul Miron Costin despre folosul cărții:

Cinstite și iubite cetitorule, să-ți dăruiescă Puternicul Dumnezeu după aceste cumplite vremi a anilor noștri cândva și mai slobode veacuri, între care, pe lângă alte trebi, să ai vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă, că nu este altă și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților căci cu cetitul cărților și a scripturii cunoaștem ziditorul nostru D-zeu; cu cetitul laudă îi facem, pentru toate a Lui către noi bunătăți, cu cetitul pentru greșelile noastre, milostiv îl facem, din scriptură înțelegem minunate și veșnice faptele Lui, a face fericită viața și nemuritoare agoniște nume.

Singur Mântuitorul nostru și Dumnezeu, Iisus Hristos ne învață: „Ispitiți scripturile“. Scriptura depărtate locuri de ochii noștri ne învață, cu acele trecute să pricepem cele viitoare.

Apelul A. S. R. Principesa Elena

MOȘTENITOARE TRONULUI ROMÂNIEI

Pentru înființarea unui spital de copii și organizarea asistenței la țară.

Mă adresez întâia oară poporului nostru, cu dragoste de el, cu setos suflet de jertfă și cu vie grijă pentru pacea, sănătatea și mântuirea lui.

Mă adresez acum de-abia pentru că m'am silit singură să pătrund și să deslușesc bine care sunt păsurile și nevoile lui.

Vreau, din ceasul acesta, luând pildă dela vrednicele și milostivele Domnițe din trecut, de la Toți câți s'au ostenit și se ostenesc pentru viața și izbăvirea poporului și în deosebi dela Aceia care este astăzi icoana noastră a tuturor, Maria, Doamnă și Regină a României, să sprijin și să lupt pentru tot ce ajută la înlăturarea suferinții celor mulți.

De când trăește în inima mea, inima nobilă și dăruitoare a acestui popor, lupta lui e lupta mea, aspirațiile lui sunt năzuințele și temelul întregului meu suflet.

Cu nespuse durere am văzut că cel mai greu păs al nostru e copilul, că pierderea noastră cea mai mare e viața lor, e rărirea populației prin mortalitatea copiilor.

Aceia ce clădește un Stat și-i dă putere și durată e populația lui, e desimea oamenilor, e sănătatea lor. Pentru aceasta, toate silințele noastre, tot avântul sufletelor culturale, toată trudirea celor ce călăuzesc și învață, trebuie să ducă la sporirea și întărirea elementului nostru de baștină.

Războiul a rărit și a slăbit populația. Boalele cosesc fără milă. Sărăcia de după război le întinde mereu; nici buruiiana nu cutropește așa iuta țarina nelucrată. Oftica înflorește iar la țară, mortalitatea copiilor crește înspăimântând gândul. O statistică arată că în vechiul regat mor în fiecare an peste 150.000 de copii; un războiu nu nimicește mai multe vieți. Trei sferturi din morții noștri sunt copii. Toți aproape pier cu zile. Cine-i caută; cine-i vede? Mamele sunt istovite de muncă pentru că ele duc toată povara și apăsarea vieții

E adevărat că țara noastră a fost în fruntea tuturor cu nașterile copii-

lor, dar tot în frunte suntem astăzi cu mortalitatea lor.

Trebuie deci cu orice preț, cu orice sacrificiu și trudire să păstrăm și să chivernisim viața copiilor. Această viață e marea zestre a României și către ea se duce întâiu meu gând de jertfă și de muncă.

Tot ce s'a făcut și se face, toată osteneala bunelor noastre românce, toată grija și silința existenței Statului nu pot să prididească încă boalele, răul și neștiința de pretutindenii. E nevoie, pentru aceasta, de toată truda și ajutorul obștesc.

Drept aceea, doresc și Eu, să ridic în capitala Țării un mare spital pentru căutarea și vindecarea copiilor, ori de unde ar veni și ori ai cui ar fi; doresc apoi să leg de acest așezământ o școală practică de infirmiere și să înființez cât mai multe echipe ambulante pentru asistența sanitară la țară.

Sunt trei opere de osteneală și de nespuse jertfe bănești.

Eu aduc ofrandă grija, nepregetarea și dinarul meu, dar fac un călduros apel și către Țară, către toți câți au și pot să ajute. Mă gândesc la cât pot să facă neobositele noastre doamne, preoții în biserică și în activitatea lor misionară, învățătorii, ofițerii, șefii autorităților administrative și poporul însuși din dărnicia și mila lui firească.

E întâia mea rugămintă către Țară și o fac din suflet pentru sufletul ei, pentru copii noștri, ai tuturor.

Fiecare ofrandă, mare sau mică, o socotesc ca o putere cerească pentru păstrarea vieții unui copil.

ELENA

Principesă Moștenitoare a Tronului României.

Din Palermo, 1923.

Orice danie se va depune la Banca Națională a României și la sucursalele ei pe numele „Pentru fondul A. S. R. Principesa Elena”.

Invățătorii și Știința neamului

Acum câteva decenii, B. P. Hasdeu redacta un vast chestionar în care întreba pe cărturarii satelor cu privire la acele comori ale neamului nostru, în domeniul concepțiilor religioase, al superstițiilor, al datinelor de tot felul, al canoanelor de frumuseță în deosebitele arte, care se păstrează de veacuri și pe care vremea noastră, îndrăzneată, grăbită, nerespectuoasă de trecut, e pe cale să le înlăture.

Când și când se vorbește în știința noastră de întrebările care s'au pus și, alături, de acele câteva răspunsuri — nici puține, dar nici multe, care s'au dat atunci.

Atunci numai, iar pe urmă nu.

Interesul marelui învățat a trecut spre alte câmpuri de activitate. Alte probleme i-au venit și i-au stăpânit atenția. La întâile lămuriri nu s'au adaus deci altele. Rămânem și azi cu ce s'a spus în acel moment de întâiu entuziasm în care și Românul nostru e om de ispravă.

Și totuși, cât de mult ar fi fost de nevoie ca, an de an, să ne vie informația pe care o ascund satele și pe care noi nu ne putem duce s'o căutăm la fața locului.

În adevăr, dorința noastră de a ști se mulțumește azi mai greu decât pe vremea lui Hasdeu. Din mai multe puncte de vedere se văd lucrurile și cu mai multă critică se primesc știrile. Un sistem de cunoștințe se închiagă cu privire la acest neam și fiecare din capitolele lui cere să fie construit întreg și solid. Un amănunt care s'ar părea de nimic poate fi de cel mai mare folos, capabil să răstoarne o reală și puternică teorie care să puie întâiu temeiul pentru una nouă.

Nu e însă numai atât. Comoara de care vorbeam se împrăștie. Viața locală, cu ba-

zele ei străvechi, cu formele ei singuratec originale, se mai ține doar ici și colo în fața aprigului vânt de răsturnare și înnoire care așterne ruinele trecutului la același nivel cu pajiștea în care se vor săpa temelile vieții nouă. Doar prin unele părți oltene, prin Argeș și Muscel, prin Prahova și Buzău în sus, prin Vrancea, Neamț și Suceava dacă mai putem avea prilejul plăcut al recunoașterilor și descoperirilor.

Dar azi am unit cu noi și provinciile supuse. Le-am unit adică și cu viața noastră administrativă, de tip apusean, și cu noua cultură fără rătăcirii. Unificarea zdrobește tot ce era autentic, spontan, deci interesant în funduri de văi ardelene, în adăposturi de Maramureș, în umbra mănăstirilor bucovinene, în largul șes al Basarabiei.

Se duc lucrurile care niciodată n'au fost scrise în cărți. Pier lămuririle care pot întregi ca și pagini de cronică sau documente pecetluite știința noastră despre noi.

Cine le-ar putea culege în repede lor trecere?

Invățătorii și preoții.

Unii o fac. Dela Sucevenii cari au arătat atâta simț pentru cântecul acelor locuri până la dl Rădulescu-Codin dela Muscel, trecând prin Prahova unde dl Brezeanu dela Vălenii-de-Munte are fotografiile caselor dărmate pe valea Teleajenului și dl Obrocea scrie istoria satului său, s'a strâns ceva material.

Ceva, adică foarte puțin.

A întreprinde această operă e o datorie neapărată.

Pentru aceasta se mai poate lăsa banca de câștig și politica de căpătuală.

Ce s'ar strânge ar fi îndreptat către un comitet pe care l-ar putea forma Ministe-

rul nostru. Aici ar fi judecat și clasat. Ceeace ar avea un mare interes s'ar publica; orice ar fi util s'ar păstra în arhive, restul s'ar restitui.

Pe lângă notorietatea ce s'ar putea dobândi astfel, o răsplătire bănească potrivită cu timpul cheltuit și cu meritul lucrării

ar fi să se acorde acelor ce au înțeles chemarea. Li s'ar ținea în seamă și la înaintări.

Nu cred că propunerea mea să nu aflu răsune la frații învățători și la prietenii preoți.

(LAMURA.)

N. Iorga.

Decalogul unui învățător.*

Primul articol al acestui decalog vă va plăcea cu siguranță, căci el se rezumă în aceste două cuvinte: *Fii sănătos*. Să nu vă inchipuiți că sănătatea este numai un dar al norocului, unul din acelea lucruri pe cari norocul ni-l ia. În realitate, ea atarnă de noi, dacă nu în întregime, cel puțin în cea mai mare parte. Noi o slăbim, și fără folos pentru nimeni, când în clasele noastre vorbim prea tare; căci în timp ce asurzim pe elevi în paguba inteligenței și a disciplinei, obosim laringele și bronchiile noastre așa că mai târziu suntem nevoiți a recurge la medicamente cari sunt ruinătoare pentru punga modestă a învățătorului și adesea nefolositoare. Ne mai ruinăm sănătatea când nu facem destule exerciții, când după școală ne ducem în casă și continuăm astfel să respirăm un aer închis. Mergeți la pădure, sau în grădina casei, unde veți îngriji legumele, pomii și florile; astfel vă veți umplea plămânii cu aer curat și veți îngrămădi pentru munca zilnică o proviziune de forțe reinnoite fără încetare. Mai ales DV. învățătoare, fiți sănătoase. Nu neglijați gospodăria, căutați să preparați pentru DV. și ai casei mâncări gustoase și hrănitoare. Îngrijiți-vă bine camera sau casa și împodobiți-le așa ca să fie un cuib plăcut și sănătos. Ași voi să vă pricepeți tot așa de bine în școală ca și în gospodărie, căci aceste două feluri de activități departe de a se vălăma, se completează de minune. Lucrările de gospodărie, vă vor asigura sănătatea și buna dispoziție și vă vor pregăti pentru munca școlară în care, mai puternice și mai vesele, vă veți revedea elevele cu mai multă plăcere.

2. *Continuați a vă cultiva*, iată al doilea articol al decalogului nostru. Școala normală, cu programele ei enciclopedice n'a putut decât să vă inițieze în lucrările multiple ce le veți face ca învățători. Ați studiat limba și literatura patriei, dar, mărturisiiți, veți fi demulle ori încurcați mai ales la început-când va trebui să explicați o singură fabulă. Ați făcut istoria, geografia, dar câte colțuri nu v'au rămas necunoscute în aceste domenii. Câte amănunte curioase nu v'au scăpat! Și mai ales cât de misterioase v'au rămas cauzele întâmplărilor și fenomenelor. Ați urmat un

admirabil curs de morală, dar când vă găsiți în fața unui copil ce trebuie educat, DV. ca și mine, ne simțim cu mult inferiori sarcinii ce ne-am ales. Am voi să posedăm tot ce-a fost mai bun în înțelepciunea veche și modernă, pentru a împărtăși, ca o harnă înviorătoare celor cari ne ascultă, dar din nenorocire nu suntem destul de clari și convingători pentru că nu suntem niciodată îndejuns de pregătiți. Munciți dar scumpii mei prieteni, așa ca din zi în zi să vă apropiați de idealul la care trebuie să tindeți cu toții. Cercetați arhivele primăriilor, culegeți de prin cărțile străbunilor legendele de altă dată, scrieți monografiile comunelor, spuneți copiilor ce este mai important și legați descoperirile făcute cu istoria țării. Puțin importă de altfel ce studii preferiți, principalul este ca sufletul vostru să fie alimentat. Înaintea clasei să aveți mintea în activitate, dacă voiți să vă faceți datoria în timpul clasei. Dar care este această datorie? Este în primul loc: 3. *De a forma minți active și chibzuite*.

Vi s'a spus de multe ori și tot vi se mai spune: cea mai mare parte a exercițiilor școlare nu se justifică prin ele înși le. O lecțiune de intuiție, de fizică sau de științe naturale nu înțește să'l obișnuiească cu observația atentă și metodică, să'l exerciteze a lega fenomenele de cauzele lor, și să'l convingă prin experiență de statornicia legilor naturale.

Când vorbiți școlarii de un fapt istoric însemnat, trebuie ca ei să-i prețuiască cauzele în urmările lui, în factorii cei mai principali. Când le descrieți o regiune a patriei, trebuie să-i faceți să priceapă legăturile între pământ și bogății, adică legăturile agriculturii, industriei și comerțului, cu relieful pământului, cu regimul apelor și cu climatul. Judecata lor ațâțată de a voastră, trebuie să fie mereu deșteaptă. Gândiți-vă că mâine acești copii vor conduce afacerile lor și ale statului. Viitorul nostru național, ca și viitorul nostru economic, va fi cea ce ei vor ști să-l facă. Ca atare este foarte important ca să se învețe la școala obișnuinții, să nu se mulțumească cu vorbe și să meargă drept la fapte, să prinză legăturile dintre ele, să fie setoși de adevăr și dreptate. Trebuie să-i exercitați a gândi liber și a exprima cu claritate idei juste. Să nu uităm, Domnilor, că avem de preparat cetățeni liberi, nu supuși.

E. E.

* După Ch. Dessef. trad. de I. Cr. Marinescu în lucrarea sa. „Cele mai frumoase pagini din Pedagogie și psihologie.”

Educația socială.

Printre lipsurile care caracterizează starea actuală a opiniei noastre publice, fără îndoială că de mare importanță este ignoranța educației sociale.

Această educație până în prezent nu-și găsește locul în învățământul public, sub cuvânt că nu se poate învăța din cărți, nici preda de profesor de la catedră, ea căpătându-se în timpul vieții practice, a luptei pentru existență.

Fără îndoială, viața practică este marele dascăl al publicului, în materie de educație socială.

Alegerea unei profesii, orientarea gusturilor sunt determinate de sugestiunile studiilor noastre, sau de a indivizilor din mediul care ne înconjoară.

Viața practică ne ajută se ne perfecționăm în meșteșugul ales, ne învață să luptăm contra celorlalți indivizi, lucrând în mod instinctiv și interesând mai mult partea individuală a existenței noastre.

Dimpotrivă, despre tot ceia ce se referă la opera de solidaritate umană, nici viața practică nici școala nu ne dau decât noțiuni vagi, abstracte.

Indiferența educației sociale e caracteristică pentru toate clasele noastre, fiind tot atât de neglijată de la școala primară până la Universitate.

E desigur foarte regretabil că sunt oameni culti, care-și onorează profesiunea prin știință și talent dar cari ignorează cu totul chestiunile sociale, folosindu-se numai de formule superficiale, împrumutate din cărți prin care căută să-și disimuleze incompetența.

E lesne de înțeles că această lipsă de educație socială nu numai că întârzie elaborarea legilor necesare, dar îngreuiază opera inițiatorilor.

Fiecare credincios idealului lui particular, crede că triumful doctrinei sale e singurul capabil de a aduce chestiunii, o soluție integrală și definitivă.

Din această cauză totdeauna ne găsim în fața intereselor izolate confuze și ostile, fără nici o utilitate socială.

Se impune deci măcar pentru tinerele generații, o educație socială, care să depășească libera inițiativă individuală.

Organizarea ei pentru a fi eficace trebuie să fie continuă și răspândită în toate clasele.

Școlile primare, liceele, școlile normale, sunt cele mai în măsură de a împărtăși noțiunile elementare ale vieții sociale, viitorilor cetățeni ai țării.

Numai astfel se va ajunge ca masa popoului instruită asupra chestiunilor sociale să contribuie în mod efectiv la conducerea țării.

CRONICA

Apelul Principesei Elena. Publicăm în altă parte a revistei noastre, apelul A. S. Regală Principesa Elena, prin care se cere sprijinul moral și bănesc al celor avuți pentru a înființa un spital de copii și a organiza asistența la țară.

Apelul Domniței Elena vorbește de una din cele mai grave probleme ale vieții noastre naționale: mortalitatea inspăimântătoare a copiilor.

Iată ce spune vâstarul domnesc în chemarea ei plină de suflet:

„Acea ce clădește un Stat și-i dă putere și durată e populația lui, e desimea oamenilor, e sănătatea lor. Pentru aceasta toate silințele noastre, tot avântul sufletelor culturale, toată trudirea celor ce călăuzesc și învață, trebuie să ducă la sporirea și întărirea elementului nostru de baștină.

Războiul a rărit și a slăbit populația. Boalele cosesc fără milă. Sărăcia de după războiu le întinde mereu; nici buruiana nu cutropește așa de iute țarina nelucrată. Oțica înflorește, iar la țară mortalitatea copiilor crește inspăimântând gândul.

O statistică arată că în vechiul regat mor

în fiecare an peste 150 de mii de copii; un războiu nu nimicește mai multe vieți. Trei sferțiuri din morții noștri sunt copii. Toți aproape pier cu zile. Cine-i caută, cine-i vede? Mamele sunt istovite de muncă pentru că ele duc toată povara și apăsarea vieții

E adevărat că țara noastră a fost în fruntea tuturor cu nașterile copiilor, dar tot în frunte suntem azi cu mortalitatea lor“.

Cuvintele principesei Elena sunt dureroase. În fiecare an moartea seceră sute de mii de tragede vieți românești, răpind astfel tot atâtea viitoare energii naționale.

Nici nu ne putem da seama câtă forță pierde națiunea prin moartea atâtor mii de copii. Nu trebuie să ne lăsăm nepăsării în fața acestei mortalități care lipsește puterea națiunii de atâtea forțe.

Dacă avem o natalitate atât de puternică, suntem datori să facem totul pentru ca această fericire s'a folosim întreagă pentru binele neamului. Inconjurați cum suntem de națiuni cu totul străine de rasa noastră, pândiți de dușmani cari nu uită gândul revanșei, noi trebuie

să ne unim toate gândurile și toate eforturile pentru a ne întări. Sporirea rândurilor, iată scopul nostru suprem. Din ce în ce mai mulți, pentruca din ce în ce mai tari, să ne afirmăm energia și puterea de viață. Nepăsarea în fața mortalității copiilor ar fi o adevărată crimă împotriva națiunii.

Statul care nici el nu și-a făcut toată datoria în privința aceasta, și alături de el noi toți, suntem datori să luăm toate acele măsuri de asistență și de îngrijire menite să scadă mortalitatea îngrijorătoare a copiilor și cu deosebire a celor dela țară.

Apelul Princesesei Elena trebuie să întărească gândul bun al nostru al tuturor. Arătând starea tristă în care ne găsim, apelul acesta înseamnă și un strigăt în fața primejdiei.

Nădăjduim că nu va răsună în pustiu și că, treziți din nepăsare, toți vom aduce o contribuție la această operă de întărire națională.

*

† **Urban Iarnik.** În ziua de 12 Ianuarie, a încetat din viață, în vârstă de 75 de ani, profesorul Urban Iarnik, unul din marii prieteni ai neamului românesc.

Profesor de filologie la Universitatea din Praga, Urban Iarnik a studiat și a învățat limba română, pe care și-a însușit-o în cele mai intime frumuseți ale ei din care și-a făcut mijloc de cunoaștere a sufletului nostru național. Cunoștea mai ales viața românilor din Ardeal pentru apărare cărora și-a ridicat glasul de atâtea ori, punând să vorbească nu numai autoritatea omului de știință, dar și toată iubirea pe care învățase s'o aibă pentru aspirațiile noastre naționale. Volumul de „Doine și strigături din Ardeal“, scos în colaborare cu Andrei Bărseanu în 1885, e o dovadă și de râvnă cu care voia să facă cunoscută viața și limba românească și de legăturile pe care înțelegea să le aibe cu personalitățile noastre culturale. Multă vreme a colaborat la „Convorbiri Literare“ unde a publicat studii interesante despre limba română. În 1919, după întemeierea României Mari, profesorul Urban Iarnik a venit la București pentru a se bucura împreună cu noi de realizarea aspirațiilor noastre naționale.

A ținut atunci mai multe conferințe uimindu-ne prin ușurința cu care mânua limba românească și prin cunoștințele pe care le avea despre viața și literatura noastră. Cu prilejul acestei vizite, poporul românesc i-a făcut o primire strălucită. La București, la Iași și aici în Ardeal, profesorul Iarnik a putut să vadă toată recunoștința noastră pentru serviciile aduse cauzei românești. Reîntorcându-se la Praga, Iarnik ducea cu el hotărârea de a lucra și mai stăruitor pentru a stabili cât mai multe legături culturale între Cehoslovacia și România.

El înțelegea că cele mai trainice și mai fecunde prietenii nu sunt acelea care se bazează numai pe considerații politice, ci acelea care se în-

plămădesc în mijlocul culturii, — și una din aceste prietenii a căutat să dureze între noi și poporul cehoslovac.

De aceea, la vestea morții lui, se îmbracă în doliu întreaga cultură românească.

*

Deschiderea universității populare din Cluj. După patru ani de stăpânire românească se învederează din ce în ce mai mult că Ardealul nu poate fi recucerit pentru spiritul românesc, decât prin cultură.

O mie de ani de stăpânire străină n'au trecut fără a lăsa urme cari au alterat spiritul românesc în Ardeal. Putința de a se fortifica prin cultură lipsindu-i din pricina împilării străine, Ardealul s'a văzut silit să și utilizeze toate forțele lui morale și intelectuale într'o luptă zilnică cu un stăpânitor care voia să-i înstrăineze ființa națională.

Mai mult decât prin orice reforme, cucerirea Ardealului pentru spiritul românesc nu se poate realiza decât printr'o luptă culturală. Cultura, iată terenul pe care noi suntem datori să ne adunăm toate energiile, fiindcă numai prin cultură vom izbuti să redăm spiritului românesc de aci forță și strălucirea pe cari le-au înăbușit influențe străine.

Orice acțiune menită să însemne o mică fortăreață de cultură în mijlocul Ardealului nu poate fi primită decât cu bucurie, și iată de ce inițiatorii acestei universități, au dreptul la tot sprijinul și la toată admirația noastră.

Căci într'o vreme când luptele politice răpesc atâtea forțe culturale, este îmbucurător că se găsesc oameni cari înțeleg să pună în serviciul culturai românești energiile lor sufletești și intelectuale. Dacă politica ne dezbină, iubirea pentru cultura națională ne unește. Ea trebuie să strângă într'un mănunchiu toate puterile noastre pentru a asigura vieții românești puțința de afirmare și de expansiune. Cu deosebire în Ardeal lupta noastră trebuie să fie o luptă culturală. Nu prin politică ci prin cultură vom putea face ca viața românească în Ardeal să dea la lumină toate comorile cari zac azi nebănuite.

În acest înțeles salutăm deschiderea Universității populare ca un semn îmbucurător.

*

† **Hildebrand Frollo.** Gazetele din București au anunțat moartea unuia din ce mai de seamă membri ai corpului didactic, profesorul de liceu Hildebrand Frollo, secretarul perpetuu al Asociației.

Ne facem o pioasă datorie dând corpului didactic din Ardeal, câteva amănunte asupra acestui distins profesor, pe care mulți desigur nu-l cunosc decât din activitatea de secretar perpetuu al Asociației corpului didactic.

Născut în 1878 la București, Hildebrand a făcut la Iași studiile humanistice (așa zisele umaniora) dela 1889 la 1899, de unde pleacă

la Roma unde a studiat filozofia și dreptul canonic.

Intors în țară a urmat studiile de filologie clasică dela Universitatea din București, iar dela 1906 s'a consacrat învățământului secundar ca profesor de limba latină.

În afară de activitatea sa didactică Hildebrand Frolo, nu e un necunoscut nici în literatură. Pe lângă poeziile publicate în *"Indépendance Roumaine"* și traducerea piesei „Doamna Inges” din Ibsen, adânc cunoscător a limbilor clasice, Frolo făcând parte din cenaclul dela „Convorbiri Critice”, a tipărit în această revistă numeroase traduceri din Catul, Carducci, Heine, etc.

Deasemeni a colaborat și la „Convorbiri literare” unde a publicat „Prometheu”, traducere din Eschyl.

Corpul didactic cât și scriitorii români pierd prin Hildebrand Frolo nu numai pe un om de talent ci și pe un coleg din ce mai iubiți și mai conștiincioși.

*

Problema educației naționale în școală.
o datorie a profesorilor secundari. Problemele puse în recentul congres al profesorilor secundari ținut la Cluj, au fost fără îndoială deosebit de interesante și discutate cu destulă competență de congresiști. Problema introducerii liceului unitar, durata cursului secundar, chestiunea recrutării profesorilor, normele de salarizare, etc. sunt chestiuni capitale pentru viitorul învățământului secundar la noi și punerea lor în discuție de către profesori nu vădește decât viul interes pe care membrii corpului secundar îl au pentru organizarea cât mai bună a ramurei lor de activitate. Ele au însă păcatul că privesc prea mult numai învățământul secundar și mărginirea discuțiilor congresului numai la chestiunile acestea materiale de breaslă, a fost o scădere a congresului. De aceea, lăsând la o parte chestiunile de mai sus, căutăm să atragem atențiunea profesorilor secundari și asupra unui punct de vedere, care privește activitatea profesorului secundar mai ales în opera ce-o are de îndeplinit acolo unde e nevoie de răspândirea culturii naționale și dezvoltarea sentimentului cetățenesc.

Oricare ar fi valoarea personalităților în progresul culturii și ori cât de bine întocmite ar fi programele de învățământ, dacă nu există în jurul profesorului un mediu prielnic, sămânța aruncată de el nu încolțește.

Din toate lipsurile și scăderile pe care le are școala noastră atât cea primară cât și cea secundară, mai ales după întregirea României, lipsa unei puternice conștiințe naționale este cea mai însemnată și mai primejdioasă.

E un fapt pe care cu durere l'am simțit cu toții mai ales în provinciile alipite, și a cărui existență este desigur legată de influența pe care au exercitat-o culturile străine, asupra educației sufletești a elementului românesc.

Profesorii secundari sunt chemați să-și puie

toată sârguința pentru a dezvolta conștiința națională în sufletul tinerimei din lăoc, de multe ori influențată în rău și de tendințele de răsvrătire ce agită masele după războiu.

Succesele mari, mai cu seamă în opera de cultură nu se obțin prin sfortări de ultimul moment, ci prin muncă săvârșită vreme îndelungată, cu statornicie și după un plan chibzuit.

Conștiința națională nu se formează deodată; ea naște, se dezvoltă și se transmite din generație în generație, conform legilor care conduc întreaga noastră alcătuire sufletească.

Deaceia credem, că nu trebuie ignorată partea educativă ce are de scop crearea noilor elemente cetățenești, care vor forma energiile regeneratoare ale viitorului țării.

Și această parte educativă pentru a-și culege roadele trebuie să excludă tot ceia ce face pe elev să devină unealta unei specializări pedante, care nu-și găsește rostul în liceu.

Concepția unilaterală despre învățătura buche-rească a cărței și-a trăit traiul.

Educația în sensul larg al cuvântului, educația care lipsește întregului nostru mediu social, trebuie să fie preocuparea de căpetenie a profesorului de liceu.

Pentru alcătuirea noastră socială, restaurată numai la suprafață, având numai o pojghiță de oameni culti, utilizați în prea multe direcții, se cere îndeosebi din partea profesorului de liceu o vie pre ocupare de interesul superior cultural al neamului — de a crea adevărate valori sociale, cu ajutorul cărora se va putea porni cu succes la selecțiunea valorilor și se va remedia sterilitatea vieții noastre culturale și sufletești.

*

† **Vasile Gr. Borgovanu.** Profesorul V. Gr. Borgovanu a decedat, deunăzi la București, în vârstă de 72 ani.

Originar din părinți săteni fruntași din părțile Bistriței-Năsăudului, Borgovanu învață în anul 1866/67 la școala normală din Năsăud, având ca profesori pe vestiții Petre și Cosma Anca, absolvenți ai pedagogiei dela Praga. După ce la anul 1872 a luat bacalaureatul „cum praeclentia” la liceul românesc din Năsăud, a făcut studii de teologie și de pedagogie la universitățile din Budapesta și Viena.

La 1876 e pus în fruntea școlii normale confesionale din Gherla. De aci e chemat, la 1888, de Titu Maiorescu la București, ca profesor de pedagogie și director al școlii de aplicație dela școala normală de institutori, atunci înființată. Aceasta a fost partea cea mai rodnică și cea mai strălucită a activității sale pedagogice. În cei 12 ani (1888—1900), a scos un număr de institutori distinși, cari sunt și astăzi, între cei mai de seamă ai țării.

După desființarea școlii normale de institutori, a fost, 12 ani, profesor de filozofie și limba germană la liceul Sf. Sava în București. Dela 1912 până la 1919, a condus școala nor-

mală din Turnu-Severin. La 70 ani trecând la pensie, urmărește totuși cu interes problemele învățământului. Fericit de a fi trăit unirea, scoate în ediții noi manualele sale didactice (Istoria pedagogiei 1919; Pedagogia 1921; Logica intuitivă 1921) și cu cuvinte inimoase le recomandă generației tinere, tuturor colegilor și fraților învățători, ca să le utilizeze la pregătirea urmașilor noștri cu dragostea și cu zelul ce le-a depus timp de 42 ani, în muncă neîntreruptă și urează Românei întregite „epoca Daciei-Fericite!”

Pedagogul Borgovanu n'a lăsat sisteme ori teorii de educație, a fost însă un excelent practician al metodei herbartiene. Iar prin ceea ce s'a impus, și ceea ce va trebui să rămână ca pildă, a fost nemărginita sa dragoste de școală, plăcerea de a instrua, dorința de a fi util, apoi caracterul său format din conștiințozitate, din simț de datorie până la jertfă, din perfectă ones-

titate și în fapte și în convingeri. Tot ce a profesat, tot ce a scris, a fost îndrumare spre mai bine, îndemn la muncă pentru lumină și pentru progres. A fost model de cinste, de devotament și de exactitate, fără preocupări de vanitate personală, stăpânit numai de gândul de a fi cât mai folositor, cât mai lămurit pentru a convinge cât mai sigur.

Această preocupare didactică vădită, cu tendință hotărât prea accentuată, caracterizează și încercările sale literare. Afară de „Amintirile” citate, a scris, după exemplul lui „Emile” de Rousseau, o povestire pedagogică în 6 cărți: „Ionel sau educația unui bun copil.”

La Borgovanu totul a fost subordonat scopului principal al vieții sale care s'a consumat în activitate laborioasă de școală, pentru învățătura și propășirea nației sale.

(Țara Noastră)

Prof. Constantin Nedeleu

Cărți, reviste, ziare.

Intre sat și oraș de Petrea Dascălul. E o cârtică frumoasă care pe 40 pagini conține schițe ca „Domnișorul popii” sau ce trebuie să facă școlarii în vacanță; „Americanul” sau cine e harnic în America e harnic și acasă sau mai corect: Cine e leneș acasă nu face ispravă nici în America; „În urma plugului” sau încrede-te în D-zeu și muncește tot mereu, etc., etc. în total 12 schițe una mai instructivă ca cealaltă, plină de înțeles moral și scrise anume pentru popor într'un stil ușor care caracterizează pe autor.

Colegul Petrea Dascălul, care e identic cu Petru Olariu învățător în frunțașă comună Orlat, de lângă Sibiu, prin această cârtică face un bine mai ales pentru tinerimea dela sate.

Cârticica formează editura „Librăriei Săteanului” din Săliște, lângă Sibiu. Se poate comanda și dela autor. Prețul 5 Lei. Isidor Dopp.

Gogu, piesă teatrală populară în 3 acte de *Horia Petra-Petrescu*, (Editura W. Krafft, Sibiu, broș. 12 Lei).

Piese teatrale pentru diletanții din satele noastre mai mari și în orașele noastre, s'a sporit cu piesa aceasta care vrea să dea câteva clipe de petrecere publicului, dar vrea totodată să dea și lucruri pentru minte. În timpurile noastre tulburi se răspândesc ca o boală molipsitoare gânduri bolnave, ca gândul comunismului de pildă, și cari amenință temelile societății, din ori și care țară.

Împotriva otrăvitorilor cari vreau să dărâme totul, piesa vrea să aducă câteva argumente sănătoase, arătând pe un fost prizonier român în Rusia cum pune și el umărul și ascultă de un „domn”, când e primejdia comună și când un cap înțelept trebuie să piară, dacă nu vreau toți să se ducă de mal. Se mai arată în fața celui

care își bate joc de toate, pe unul care crede în D-zeu și care a fost pe la locurile sfinte, iar între amândoi vedem în piesă pe un bătrân încărunit în cinste care spune răspicat: pe tine cari crezi în ceva se poate ridica viitoarea clădire; pe tine care-ți bați joc de toate, e zidirea pe nisip!

Adevărurile acestea ies la iveală din vorbele și din faptele de pe scenă și țărani și „domnii” sunt scoși din viața de toate zilele, de după război. Sunt scene pentru oamenii cari se deșteaptă și vreau să gândească, în loc de a trăi de la mână pân'la gură.

Piesa e scrisă așa ca să poată fi cetită și în șezătorile noastre și în cele culturale sau naționale. „Asociațiunea” din Sibiu a recomandat-o pentru repertoriul teatrului.

Cine vrea să dea poporului o piesă potrivită și să ajute cu gânduri bune pe toți, să cumpere, și să joace la teatru și la șezători literare pentru popor, această piesă.

Foala Tinerimii. An. VI., No. 22, București. Revista aceasta, singura revistă românească apropiată de psihologia și cerințele intelectuale ale tineretului din școlile secundare, fără pretenții de literatură înaltă, dar adesea cu articole folositoare, și cu grijă alese, aduce în numărul trimis, un studiu critic al unui vechiu fabulist român, Costache V. Carp, necunoscut aproape, născut la Iași prin 1838 și mort la 1880. Studiul datorit cunoscutului scriitor de anecdote populare, dl Th. D. Speranția, reproduce și câteva fabule din cari se vede că fabulistul descoperit de D sa era un dibaciu verisificator și că uitarea cu care e acoperit azi e nedreaptă.

Din frământările învățătorilor ardeleni este titlul broșurei prin care dl Andrei Pora lă-murește definitiv arzătoarea chestie a „Casei învățătorilor“ din Cluj, stabilind cu acte și documente zdrobitoare, dreptul învățatorimei ardeleni asupra căminului ei. Broșura e scrisă convingător, într'un stil sprinten, pasionat și vădește la autor un uimitor dar de polemică.

*

Istoria Presei Românești, de N. Iorga. Această lucrare a savantului nostru istoric, umple un mare gol, întru cât este prima lucrare de acest fel, care să cuprindă într'un tot, istoricul presei românești din primele ei începuturi și până în zilele noastre. Cartea de față are de altfel doi autori; unul este dl N. Iorga, care face istoricul presei dela primele începuturi până la 1916 și celălalt este dl C. Bacalbașa, președintele sindicatului general al ziaristilor, care face istoricul presei dela 1916 și până astăzi.

Străbătând paginile ei, ne putem da și mai bine seama de enorma distanță parcursă de poporul nostru într'un timp relativ scurt, în toate domeniile de activitate culturală și istoric. Acesta al presei—oglină zilnică a unei societăți—nu este de fapt decât istoricul evoluției spiritului românesc. Citind paginile evocatoare ale grelelor începutului de pesă românească, cu gazetari ca Eliade-Rădulescu, Nicolae Bălcescu, Cogălnicanu, Asachi, Băliac, Hurmuzachi, Cipariu, Barițiu, Aron Pumnul, etc. etc., oameni luminați, călăuziți în scrisul lor domol și așezat numai de dragoste și grijă pentru norodul românesc și țara acesta, ne prinde o melancolie adâncă când privim la presa actuală, scrisă numai din dorința lacomă de câștig, de oameni în mare majoritate străini de sufletul și durerile noastre, și cari nu fac altceva decât să zăpăcească și să otrăvească zi de zi, conștiințele.

Cine vrea să întoarcă pentru o clipă vremurile de altădată, așa de frumoase și pilduitoare, să facă ca o adevărată bae sufletească de idealism, să citească studiul dlui Iorga. Va ieși mai înălțat, mai purificat, mai plin de încredere și de dragoste pentru neamul nostru.

*

Furtuna. An. I, Nr. 1. București, revistă literară, artistică și socială a societății culturale „Vrancea“. Revista de o execuție tehnică multumitoare începe cu o bătaioasă chemare: „*Către Românii din cuprinsul României întregite, către toți cei ce simt românește*“, scrisă de dl maior Gh. Băgulescu, autorul unui interesant volum de proză „*Zile de energie*“ apărut acum 2—3 ani. Chemarea invederează pericolul străinismului de care e cotropită țara românească și cere unirea laolaltă a tuturor bunilor români pentru apărarea culturii românești otrăvită și amenințată de dușmanii neamului românesc. „Furtuna“ ar trebui după cum se vede să se prezinte ca o strălucită forță-reață, literară, artistică și socială, națională...

Între inimoasă și bine intenționată chemare a dlui Băgulescu și între cuprinsul revistei, se cascadează din nefericire o imens de largă prăpastie. Revista nu aduce decât versuri slăbuțe de tot, câteva schițe cu desăvârșire anemice, câteva „însemnări“ idem și atât... Străjerii vjunici ai culturii românești amenințate nu se văd nicăiri; ostașii prezentați de dl maior nefiind decât niște bicisnici copii de trupă. Valoarea „Furtunii“ stă deocamdată în intenție. Așteptăm totuși.

*

Viitorul neamului. — Pentru inima copiilor. An. I, Nr. 1. Revistă a asociației corpului didactic primar din Vâlcea. Cunoscuta revistă didactică din R.-Vâlcea „Pentru inima copiilor“ mărită acum și transformată în „Viitorul Neamului“, se prezintă sub pricepută conducere a dlui I. Nisipeanu, ca una dintre cele mai bune reviste pedagogice românești, aducând o reală și bine simțită contribuție la discutarea și rezolvarea multiplelor probleme cari frământă corpul învățătoresc al României. Din paginile revistei aflăm că dl I. Nisipeanu, cunoscut oamenilor din școală prin lucrările lui ceva mai vechi: „Școala activă“, „Elemente de psihologie pedagogică“, „Religia pentru copii“ și prin nenumăratele articole publicate prin mai toate revistele didactice din țară, a pus sub presă o nouă lucrare: „Didactica școlii active“, din care se dă în revistă un fragment intitulat: „Perfecționarea culturii învățătorului“, fragment pe care îl reproducem și noi, în nr. de față și din care ușor se poate vedea că noua lucrare a pedagogului român făgăduiește să fie un neprețuit îndreptar pentru toți învățătorii.

În articolul: „Școala complementară, școală pregătitoare pentru viață“, învățătorul I. Dumitrescu din Romani-Vâlcea, atacă problema școlii primare actuale care nu mai mulțumește azi pe nimeni, vede pregătirea adevărată pentru viață, numai dela o altă școală, de la școala complementară, școala de adulți, regimentară. Nu însă dela școala complementară așa acum e organizată în prezent, ci de la o școală complementară, a cărei durată de cursuri să se întindă „dincolo de 16 ani și să dureze până atunci, cu caracter obligatoriu pentru elev, până când învățătura va deveni pentru el o „necesitate ca și hrana“. Pretenția dlui I. Dumitrescu e evident, exagerată, (unii elevi se poate să nu simtă necesitatea învățării „ca a hranei“ decât pe la 30, 50 ani, sau poate foarte viața și caracterul „obligatoriu“ al școlii complementare s'ar cam sdruncina atunci cu asemenea elevi veterani!) după cum cam exagerate sunt multe din propunerile autorului. Articolul e totuși scris cu îndrăzneală și vădește inimoase intenții.

Articole ca: „Școala în statul cultural“ de dl Enache Ionescu, „Cooperarea“ de dl Iosif Andreescu, legende populare, maxime, cugetări, note, închee un număr cu desăvârșire interesant și bogat.

*

Gândul nostru. An. I., Nr. 20—21. Iași. Biruind toate greutatele ce-i stau în cale, revista ieșană își continuă bărbătește drumul. Din acest număr desprindem versurile limpezi pe cari le iscălește dl Sandu Teleajăn, redactorul revistei, versurile dlui Mihail Cosma și ale dnei Elena Farago, precum și proza îngrijită a dlui George M. Vlădescu care se afirmă tot mai mult ca un bun mănutor al limbii românești. Contribuția redacțională însă e aproape inexistentă la această revistă, fapt care o lipsește de actualitate și de vioiciune.

*

Culisele. An. I, Nr. 3—4 Cluj. Proaspăta revistă de teatru din Cluj, ar putea fi un minunat mijloc de răspândire a teatrului și lumea artistică românești printre intelectuații maghiari din Ardeal (revista e scrisă în l. română și maghiară), dacă editorii ei n'ar fi preocupați mai mult de câștiguri materiale decât de a folosi cauzei românești. Preocuparea aceasta se vedește dela primele pagini: reclame comerciale amestecate fără gust printre articole de artă, clișee și desene ostentative, alese fără nici o normă, articole și interviu-uri cari tipă până departe, reclama deșănțată și p'ătită... lucruri cari, departe de a aduce vre-un folos cauzei românești pentru care revista în chestie are pretenția că e scoasă, nu ne poate de sigur decât strica.

A scoate sgomotos la iveală pe toți neche-mații rătăciți pe meleagurile artei și a-i prezenta străinilor de pe lângă noi ca pe niște glorii ale neamului înseamnă a da noi singuri acestor străini prilej de a ne ridiculiza și defăima.

Este acesta un nou sistem de batjocorire a neamului, pe care cu regret îl vedem încetățenindu-se la noi din zi în zi, fără ca nimeni să se ridice împotriva lui. Și iată de ce, dacă revista pomenită nu-și va schimba drumul, i-am aștepta, nu cu regret, dispariția.

*

Năzuința. An. I, No. 7—8 Craiova. „Năzuința” a reușit într'un timp relativ scurt să și asigure colaborarea unor intelectuali români de seamă: Mihail Dragomirescu, G. Murnu, I. M. Marinescu, Perpessicius, Paul Papadopol, etc., etc. al căror aport la o revistă desigur că nu se poate trece ușor cu vederea. Proza publicată de revista craioveană e totdeauna interesantă și nouă, versurile sunt corecte și luminoase, cronicile și recenziile sunt iarăși extrem de bogate și de variate și totuși acestei reviste îi lipsește par'că ceva... Îi lipsește mâna energică și sigură care prin selecționarea materialului din afară și al celui redacțional, să dea revistei o atitudine, un scop, un suflet al ei aparte, fără de care orice periodic se schimbă într'un magazin, de felul celor englezești, interesant doar prin varietatea materialului îngrămădit în el, dar nici decum prin sfortarea continuă și viguroasă către un ideal.

Și tocmai acest lucru se cere în primul rând

unei reviste de provincie: *caracterul ofensiv*, vânturarea neobosită a ideilor în cari crezi, militarea energică pentru impunerea lor, placizilor burghezi deșteptați prin tine.

Acest lucru lipsește revistei craiovene, și facem constatarea nu din malițiozitate ci îndemnați de faptul că bănuim enormele jertfe materiale pe cari conducătorii revistei, oameni idealști, le fac pentru continuarea apariției publicației și printrucă știm că numai astfel o revistă de provincie poate deștepta un interes și să-și asigure existența.

Din Nr-ul primit remarcăm studiile dlui Paul Papadopol asupra „Tendinții conservatoare în opera lui Delavrancea” și asupra lui Petre Ispirescu, culegătorul basmelor populare ale fraților noștri de dincolo de munți, precum și versurile Dnei Elena Farago, T. Mușetescu, Camil Baltazar și G. Silviu. Cronicile și recenziile variate și bogate ca întotdeauna.

*

Ramuri. — Drum drept. An. XVII., Nr. 1—2. Craiova. Revista de sub conducerea dlui Prof. N. Iorga aduce ca de obicei și în acest număr un prim articol al directorului ei în care se ridică chestia pieselor scandaloase pe care de o lungă bucată de vreme le reprezintă mai toate teatrele de la noi și cari în loc să fie prilejuri de înălțare sufletească și de educare morală, cum ar trebui să fie, corup dimpotrivă sufletele și le ticăloșesc. Scuza directorilor de teatre că „așa cere publicul”, nu poate fi invocată pe drept și ea constituie de fapt o *insultă* adusă publicului.

Căci — scrie dl Iorga: — „același public se îngrămădește la orice conferință bună, și cetești din ochii lui aprobarea pentru ideile juste, admirația lui pentru frumusețile formei. Nu e nimic din ce se spune care să nu fie cerut de mintea sănătoasă a unui auditoriu asemenea cu care nu știm dacă s'ar mai putea găsi unul în tot largul lumii culte. Una din marile bucurii ale vieții mele a fost aceia de a fi vorbit înaintea acestui public.

Cursurile noastre de Universitate se împărțesc de o participare în care unde-ți arunci ochii întimpini, nu numai înțelegerea, dar bucuria strălucitoare de-a înțelege.

Du-te din București oriunde, până'n cel mai mic centru, și vei avea aceeași impresie: că te afli în mijlocul unui popor deștept și de treabă, cu care, dacă-l conduci bine — și e bucuros a se lăsa condus — poți face lucrurile cele mai mari.

Atunci de ce numai la Teatru să fie altfel?

Este oare Teatrul un domeniu așa de mult aparte, încât el să ceară tot ce nu se cere în domeniile celelalte? Vine cineva acolo ca să întâlnească tocmai ceia ce-l respinge aiurea? Aceste minți sănătoase se pot împăca oare cu acele zădărnicii care încântă lumea flustratecă a mahalalelor Vienei, aceste inimi noi pentru cele mai nobile emoții pot să bată pentru înbrâncirile din melodrame?

Cine ar putea admite aceasta ?

Și atunci, dacă noi corupem publicul, să facem bine măcar a nu proclama că el ni cere neapărat, aceasta”.

Constatarea și muștrările acestea, venite din partea unei autorități culturale ca dl Iorga sunt binevenite și de o deosebită importanță. În epoca goanei nemai pomenite după câștiguri va fi oare însă cine să le audă ?

Revista mai conține o gingașă poezie în formă populară: „Strofe de iarnă” a poetei de talent Ada Umbră, o poveste de Bobotează, scrisă de fecundul scriitor N. Băzaria, aromân de origine, fost chiar ministru în Turcia sub regimul Tinerilor Turci și stabilit din timpul războiului în țara noastră, — precum și un studiu îngrijit și frumos scris asupra marelui binefăcător al omenirii, Pasteur, de dl Marin Demetrescu.

*

Cosinzeana. An. VII. No. 2. Cluj. Cunoscută publicului ardelean de multă vreme, revista „Cosinzeana” continuă a rămânea o revistă de familie, cu un caracter mai mult informativ și distractiv decât cultural. Dacă clișeele ce-o împodobesc sunt fidel reproduse după „L'illustration” și alte reviste mari franțuzești, o selecționare mai riguroasă a materialului literar n'ar strica desigur revistei. Ar trebui să i-se dea acestei publicații un caracter mai îngrijit, mai cultural și mai aproape de sufletul românesc, decât ce'l pe care continuă să'l păstreze și atunci, ieșind din tinda literaturii adevărate de unde stă, revista ar căpăta și un rost cultural, cu atât mai apreciabil, cu cât știm că ea este destul de răspândită. Insemnăm din acest număr articolul scriitorului ardelean I. Agârbiceanu: „O îndeletnicire uitată”, în care se fac constatări dureroase și adevărate asupra unui bun obicei ardeleanesc de altădată, uitat astăzi, acela al *cititului*.

În grelele condiții actuale de viață „e de înțeles, scrie autorul articolului, că de patru ani încoace nu vom găsi cincizeci de români cari să fi citit pe cronicarii Țării, și nu vom afla o mie din noile provincii, laolaltă luate, care să fi citit pe Hajdeu, Xenopol, Iorga. Și ni se pare că vom fi prea darnici dacă vom afirma că Bălcescu, Odobescu sau Eminescu l-au citit două mii dintre cei ce nu i-au citit mai înainte.

Nu mai încapă îndoială că e un imperativ național să ne trezim cât mai îngrabă din această prea grea înfundare în materie. Nemulțumirea și nemângăerea zilelor de azi nu izvorăște numai din greutățile prea mari ale vieții de după războiu, ci în mare măsură, ele purced tocmai din prea marea secetă sufletească în care trăim.

Nevoile sufletești nu le putem suporta multă vreme fără să fim pedepsiți. Iar pentru cimentarea unității noastre naționale e de-adreptul păcat să dăm cu totul uitării cartea bună românească, revista românească. Din ea se formează chiagul cel mai trainic al solidarității naționale.

Și, se mai știe: un curat avânt național por-

nește totdeauna dintr'un substrat de avânt cultural”.

Un articol asupra lui Pasteur, scris de dl Dr. D. Olaru, versuri de Iustin Iiieșiu, Volbură Poiană, etc. încheie numărul. Sistemul fotografiilor „propagandiștilor” revistei, scoboară nivelul publicației.

*

Educația. An. V, Nr. 9—10. București, publică raportul subcomisiunii însărcinate de ministerul instrucțiunii cu studierea reformei învățământului secundar dela noi, din care aflăm că se propune înființarea pe lângă fiecare Universitate a unei „Școale normale superioare” de băieți și fete, cu menirea de a cultiva viața colegială și dragostea de meserie a profesorilor secundari.

Dl A. Lupu Antonescu, inspector general școlar, critică grădiniile actuale de copii lipsite de localuri, de materiale didactice, etc. și cari nu sunt decât adevărate focare de boală molipsitoare, cari pun într'o reală primejdie viața micuților elevi.

Dl I. Simionescu publică un elogios articol „Un apostol” în care relevă meritele unui „dascăl” mort prea decurând, Mihail Lupescu, fondatorul revistei de folklor „I. Creangă” și fost director al ziarului „Vestitorul Satelor”. Revista se mai ocupă de reforma învățământului în Franța și de alte chestii cari privesc exclusiv în învățământul secundar.

*

Făclia. An. I, Nr. 5—6. Caracal, publicație a membrilor corpului didactic primar din județul Romanați. O revistă-ziar, cu înfățișare modestă, cu articole de îndrumări pedagogice interesante și folositoare. „Făclia” are și un supliment pentru săteni, cu sfaturi privitoare la medicina populară și la gospodăria zilnică a poporului. Revista e bine întocmită și articolele sunt scrise cumpănit și cu îngrijire.

*

Comoara Satelor. An. I, Nr. 1. Blaj. Revistă lunară de folklor. O revistă de folklor în Ardeal e oricând binevenită și de aceea salutăm cu plăcere apariția acestei reviste — prima revistă de acest fel în Ardeal — care și propune să adune folklorul românesc „ca material de utilizat pe seama celor ce vor scrie istoria neamului și de a mântui de la peire această comoară națională”. Primul număr aduce un apel către toți iubitorii de neam, în special către învățători și preoți, de a aduna de prin sate tot ce li se va părea nou și interesant: zicale, rugăciuni, cântece, povești populare, pentruca prin publicarea lor în revistă să se cunoască și mai bine firea limbii și neamului nostru.

Urmează un studiu asupra meteorologiei populare, scris de dl T. Gherman, directorul revistei, o colindă și o urare de Crăciun, un studiu de botanică populară, ghicitori, zicători, descântece, etc. „Comoara Satelor” umple un gol simțit de mult în publicistica românească din Ardeal și noi nu'i putem ura decât viață lungă și isbândă pe drumul apucat.

Insemnări mărunte.

DE LA REDACȚIE. Din cauza lipsei totale de hârtie pe piața Clujului, revista apare cu întârziere. N-rile 4-5 vor apare la 1 Martie, după care dată, revista va apare regulat, adică bilunar.

A murit la Paris, marele botanist francez, *Gaston Bonnier*, directorul laboratorului de biologie vegetală de la Sorbonna, unde era profesor, și director al „Revistei generale de botanică” fondată de el acum 33 ani.

Născut la Paris în 9 Aprilie 1853, fost elev al școlii normale superioare, *Gaston Bonnier* a fost pe rând asistent și conferențiar la această școală, director al Școlii de înalte studii și profesor al Facultății de științe de la Universitatea din Paris.

Studiile sale asupra funcțiilor vegetalelor fac autoritate în știința Botanică și memoriile sale asupra fiziologiei și anatomiei plantelor, au rămas clasice. *Bonnier* lasă un număr considerabil de lucrări universal apreciate.

Ministerul instrucțiunii publice a înființat — în urma avizului consiliului de inspectori ai învățământului primar — cercuri culturale în întreaga țară.

În acest scop s'a luat hotărârea ca membrii corpului didactic primar, urban, rural și al grădiniștilor să se întrunească în fiecare lună în cerc cultural. Fiecare cerc cultural va cuprinde un număr de 6-8 școli primare și grădini de copii.

Societatea Academică „Dacia Traiană” din Roma și-a reînceput activitatea culturală sub președinția dlui *Dimitrie Cordoș*, cu participarea studenților români din Roma.

La București s'a instituit o societate de cultură și educație cetățenească denumită „Țara mea”, care și propune să organizeze șezători cu caracter cultural și educativ.

„Asociația generală a învățătorilor din jud. Suceava” a hotărât ca toți membrii corpului didactic primar din acel județ, să doneze salariul pe o zi asociației spre a se mări fondul pentru înființarea unui cămin al fiilor de învățători.

În școlile superioare din Roma, se găsesc actualmente 13 studenți de naționalitate română, repartizați astfel: 1 facultatea de drept (macedo-român); 1 facultatea de litere; 1 la chimie; 1 la șt. naturale; 1 la fizică; 1 la inginerie; 3 la șt. comerciale: 1 la sculptură; 3 la pictură.

S'a decis în ultimul timp, în Capitală, înființarea numai „*Mare Sfat Învățătoresc*”, care

să cuprindă elemente din întreaga țară, cu delegați din fiecare județ. Marele Sfat Învățătoresc va căuta să rezolve complet problema culturii învățătorilor, în avantajul învățământului normal — secundar — primar, convingând prin mijloace legale forurile competente, ca în interesul culturii, oricare învățător să aibă dreptul a se prezenta la examenele secției pedagogice universitare, făcând un seminarium de 2-3 luni, vara. În același timp, Sfatul va lua în studiu diversele probleme cari agită întregul corp didactic primar, va propune cele mai bune soluții și va găsi și mijloacele de acțiune, cele mai eficace, pentru îndeplinirea lor în timpul cel mai scurt. Un program amănunțit se va anunța odată cu lansarea unui manifest către învățătorime.

La propunerea dlui *I. Simionescu*, profesor universitar la Iași, și aprig luptător pentru cultivarea masselor populare, Camera deputaților a făcut frumosul gest de a vota acordarea diurnelor tuturor deputaților, pe o zi, pentru scopurile cultural-naționale ale loteriei organizate de vechea societate „Astra”.

La Viena a încetat din viață apreciatul scriitor șvab din Timișoara, *Adam Müller-Guttenbrun*. Decedatul, mort în vârstă de 70 ani, a publicat pe vremuri mai multe romane cu subiecte luate din viața Șvabilor din Banat.

Directoratul regional al învățământului secundar din Oradea-Mare, a închis în urma unui ordin ministerial, liceul unguresc premonstratens din acel oraș în urma irentismului ce s'a constatat că se făcea printre elevii de către profesori în frunte cu directorul liceului.

Sâmbătă 28 Ianuarie, s'au deschis cursurile universității populare din Cluj de sub conducerea Dlui Dr. *Iacobovici*, rectorul universității, și a Dlui Prof. universitar *I. Ursu*.

S'a hotărât ridicarea unui monument *Soldatului Român*, la Târgul-Mureș, Adunarea de constituire a societății pentru adunarea fondurilor necesare s'a ținut în acel oraș în ziua de 21 Ianuarie.

Din inițiativa dlui *Victor Antonescu*, ministrul nostru la Paris, s'a fondat acolo o societate, al cărei scop este ca să vie în ajutorul românilor nevoiași cari trăesc în Franța și mai ales în ajutorul studenților români. În circulara trimisă românilor cu dare de mână cari trăesc la Paris, se spune că, „pentru a sustrage pe români de la obligația de a se adresa societăților similare franceze și pentru a salvagarda demnitatea națională, dl. *Victor Antonescu* face un călduros apel către

colonia română și o roagă să contribuie la opera de înaltă moralitate a cărei inițiativă a luat-o legațiunea.

Asociațiunea va avea ca președinte de onoare pe d. Victor Antonescu. Președinte activ va fi d. ministru N. Cantacuzino și secretar general d. Fotake Pappudoff, cancelarul legației.

*

Numeroși admiratori ai operei fostului profesor A. D. Xenopol au hotărât să aducă dela Paris la Iași osemintele savantului istoric.

În același timp i se va ridica o statuie în grădina Universității.

Totodată se va ridica acolo o statuie și lui Simeon Bărnuțiu.

*

Societatea studenților români din Graz (Austria) „Carmen Sylva” desfășurată în anul 1916, și-a reluat anul acesta activitatea fiind compusă din 25 de membri.

*

O știre din Moscova anunță că s'a deschis acolo o universitate pentru români, polonezi, letoni și evrei.

Informația nu ne spune dacă se predau cursurile în toate aceste limbi. Rector al universității a fost numit profesorul polonez Marchalevszki.

*

Ziarul „România” din Cleveland (America), anunță că dl. Charles Upson Clark — unul din bunii prieteni ai României — ține o serie de conferințe despre „Transilvania, Elveția carpatină.” Prima conferință a ținut-o la 8 Decembrie în Buffalo, iar a doua a fost ținută la 26 Decembrie la New York.

*

De mult timp s'a recunoscut nevoia de a se ține în Italia cursuri speciale instructive pentru străinii cari doresc să cunoască limba, literatura și istoria Italiei. În consecință ministrul instrucțiunii din Italia, a dispus ținerea acestor cursuri la Florența și Neapole, dând ordine ca anul acesta, să aibă loc în timpul perioadei vacanțelor de vară ținerea acestor cursuri instructive pentru studenții străini, cu preferință pentru studenții români și ai celorlalte state din Europa orientală.

Poșta Administrației.

L. Lăbrincz Cobor, Arpad Schlet, El. Dioszegi Cehul Silv., Francisc Bojtas, C. Silvaniei, Iolan Gyűszű, Irma Feneschan, Orșova. S'a sistat expediarea revistei. Ne vine a crede că posedați l. rom perfect și prin urmare nu aveți nevoie de revistă, numai de salariu.

Abonamente achitate pe 1923.

1. Zacheiu Borcoman Cohalm 100 Lei, 2. Eugenia Bordan Câmpu-Mihailu 100 Lei, 3. Emil Varna Soimuș 100 Lei.

In abonament pe 1923.

1. Mihail Ogorean Racovița 50 Lei, 2. Dumitru Oana Pianul de sus 50 Lei, 3. Stefan Széles Lozna mare 50 Lei, 4. Victoria Mircea Danes 50 Lei, 5. Școala norm. de băieți Timișoara 25 Lei, 6. Ion Rațiu Mofținul-mic 25 Lei, 7. Ana Popoviciu Brad 25 Lei, 8. Ioan Bodea Buza 25 Lei, 9. Romul Sipoș Curitâu 50 Lei, 10. Ioan Danciu Buciumisat 50 Lei, 11. Ioan Neamț Fărău 50 Lei, 12. Irimia Krippner Brad 50 Lei, 13. Romul Părătan Streisângeorz 50 Lei, 14. Sabin Mihuțui 25 Lei, 15. C. Weinhold Sebeșul-săsesc 25 Lei, 16. Aurelia Chindriș Grosș 50 Lei, 17. Virgil Pop Gherla 50 Lei, 18. Tit Pop Gherla 50 Lei, 19. Valentin Moldovan 50 Lei, 20. Silvia Pop Gherla 50 Lei, 21. Maria Dr. Mălăiu Gherla 50 Lei, 22. Eugenia Pioraș Gherla 50 Lei, 23. Virgil Bran Cuigud 50 Lei, 24. Nicolae Arcaș Cergau 25 Lei, 25. Andreiu Floaș Alha-Iulia 25 Lei, 26. Em. Cătană Apateu 25 Lei, 27. G. Narița Câmpeni 50 Lei.

28. Ant. Demian Hidis 25 Lei, 29. Atanasiu Botezan Luduș 25 Lei, 30. Man Gavril Valea-Crișului 25 Lei, 31. Petru Cepleu Aușeu 30 Lei, 32. Ion Mănciu Somfalău 50 Lei, 33. G. Bălțean Jldioara 50 Lei, 34. G. Muntean Noul-român 25 Lei, 35. St. Bota Guilești 25 Lei, 36. Nicolae Gliga Ibănești 63 Lei, 37. Iosif Dobre Beia 50 Lei, 38. Simion Gozman Recea 50 Lei, 39. Gregoriu Briciu Sieu-Măgheruș 50 Lei, 40. Ion Astilean Iclăzei 50 Lei, 41. Veturia Suciu Fițeșul-Gherlei 50 Lei, 42. Valeriu Casian Secălaia 50 Lei, 43. Ion Onciu Silvaș 50 Lei, 44. Florean Nagy Potau 25 Lei, 45. Teodor Bidar Ictar 25 Lei, 46. Zaharie Gheorghe Berecuta 25 Lei, 47. Vasile Pușcaș Cuceni 25 Lei, 48. Nicolae Alexa Gruni 25 Lei, 49. Ion Gh. Mareș B. Vulcan 50 Lei, 50. Emil Pocola Boșca-româna 50 Lei, 51. Tămaș Vasile Bandul de câmpie 50 Lei, 52. Oltean Zah Bandul de câmpie 50 Lei, 53. Nagy Ema Bandul de câmpie 50 Lei, 54. Crăciun G. Brâncovenesti 50 Lei, 55. Toncean J. Breaza 50 Lei, 56. Maier J. Cristești 50 Lei, 57. Radu Iulia Deda 50 Lei, 58. Moldovan Em Delabisira 50 Lei, 59. Dan Crăciun Glăjeria 50 Lei, 60. Catarig Romul Gurghui 50 Lei, 61. Bata Ioan Gurghui 50 Lei, 62. Suciu George Bărtău 50 Lei, 63. Suciu Francisc Herghelia 50 Lei, 64. Bratean Constantin Hodac 50 Lei, 65. Cofariu Dumitru Ibănești 50 Lei, 66. Cotta Vasilie Ierbuș 50 Lei, 67. Suciu Alexandru Ivănești 50 Lei, 68. Bungărean Em. Lunabrad. 50 Lei, 69. Farcaș Margareta Morești 50 Lei, 70. Libeș Teodor Mureșeni 50 Lei, 71. Oltean Aurelia Mureșeni 50 Lei, 72. Maior Margareta Mureșeni 50 Lei, 73. George Comes Raciul-Nima 50 Lei, 74. Moldovan Teodor Răstoliță 50 Lei, 75. Pragai Petru Reghin-sat 50 Lei.

ABONAMENTUL ANUAL 100 Lei
UN NUMĂR 5 Lei

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA
LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
MIHAIL DRAGOȘ

ADMINISTRATOR:
EM. EREMIE

Comitetul de redacție :

Andrieu Pora
Traian Șuteu
Iacob Boeriu

Anton Domide
Gavril Almășianu
Gavril Bochiș

Pentru Dnii autori :

Incepând cu acest număr, poșta redacției se desființează. Articolele bune vor vedea toate lumina tiparului. Dnii autori sunt rugați în interesul lor de a-și scrie articolele pe o singură pagină și citeț. Manuscrisele scrise cu creionul nu se vor lua în seamă. „Invățătorul“ fiind o revistă didactică și un organ de apărare al intereselor învățătorimei, nu va publica deocamdată literatură pură, poezii, nuvele, romane, etc. În schimb se vor primi cu plăcere orice bucăți de folklor: poezii populare, povești, ghicitori, zicale, proverbe, etc. În acest caz, cei cari le trimit vor indica pe lângă numele lor, localitatea de unde au cules bucățile trimise precum și numele celor dela cari le-au auzit, anul și luna.

Tot ce privește redacția: cărți, reviste, ziare, articole, se vor adresa Dlui Mihail Dragoș pe adresa redacției.

Domnii autori de cărți didactice sau literare, cari voesc să-și vadă lucrările recenzate în revistă, își vor trimite lucrările în dublu exemplar: unul pe adresa Dlui Mihail Dragoș, altul pe adresa Administrației.

Manuscrisele nepublicate se vor distruge.

ABONAMENTUL ANUAL 100 Lei
UN NUMĂR 5 Lei

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA
LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
MIHAIL DRAGOȘ

ADMINISTRATOR:
EM. EREMIE

Comitetul de redacție :

Andrieu Pora
Traian Șuteu
Iacob Boeriu

Anton Domide
Gavril Almășianu
Gavril Bochiș

Pentru Dnii autori :

Incepând cu acest număr, poșta redacției se desființează. Articolele bune vor vedea toate lumina tiparului. Dnii autori sunt rugați în interesul lor de a-și scrie articolele pe o singură pagină și citeț. Manuscrisele scrise cu creionul nu se vor lua în seamă. „Învățătorul“ fiind o revistă didactică și un organ de apărare al intereselor învățătorimei, nu va publica deocamdată literatură pură, poezii, nuvele romane, etc. În schimb se vor primi cu plăcere orice bucăți de folklor: poezii populare, povești, ghicitori, zicale, proverbe, etc. În acest caz, cei cari le trimit vor indica pe lângă numele lor, localitatea de unde au cules bucățile trimise precum și numele celor dela cari le-au auzit, anul și luna.

Tot ce privește redacția: cărți, reviste, ziare, articole, se vor adresa Dlui Mihail Dragoș pe adresa redacției.

Domnii autori de cărți didactice sau literare, cari voesc să-și vadă lucrările recenzate în revistă, își vor trimite lucrările în dublu exemplar: unul pe adresa Dlui Mihail Dragoș, altul pe adresa Administrației.

Manuscrisele nepublicate se vor distruge.